

Ekwo Ndu-ikpe

*Ndu Ízurèlu etso ndu Kénanu ọphu phoduru
nụ ọgu*

¹ Jioshuwa nwụhuchaepho; ndu Ízurèlu bya akpata Chipfu ishi sụ iya: "?Bu onye e-vuru ụzo je etsooru anyi ndu Kénanu ọgu?"

² Chipfu sụ phẹ: "Oo ndu Jiuda bẹ e-je nụ; mu wowaru alị ono ye phẹ l'eka."

³ Tobiudu iya bụ; ndu Jiuda bya asụ ndu kẹ Simiyonu, bụ unwune phẹ: "Unu bya g'anyi tuko je l'alị ono, a nṣunu anyi ono je etsoor ndu Kénanu ọgu. E -mechaa anyi ee-tsoru unu jee ọgu k'unu." Oo ya bụ; ndu Simiyonu tsoru phẹ jeshia. ⁴ No iya; ndu Jiuda jenụ etsoor phẹ ọgu ono. Chipfu woru ndu Kénanu waa ndu Pérezu ye phẹ l'eka; ẹphe gbua ụkporo unu nemadzụ l'unu ise lẹ mkpukpu Bézeku. ⁵ O buru lẹ mkpukpu Bézeku ono bẹ ẹphe humaru Adoni-Bézeku; bya etsokwaa ya pho ọgu. O buru iya bụ l'ephe alwụ-kpee ndu Kénanu waa ndu Pérezu. ⁶ Adoni-Bézeku ye ọkpa l'oso. Ẹphe chịa ya gude; bushia ya mkpushi-eka ezekēka waa mkpushi-ọkpa ezekokpa. ⁷ No iya; Adoni-Bézeku sụ: "Ụkporo ndu eze ẹto lẹ ndu eze iri, e bushiru ezekēka mẹ ezekokpa shi atutuje ẹkputara lẹ mkpula teburu mu. Nta-a bẹ Chileke pfụwaru mu ụgwo iphe, mu meru phẹ." Ẹphe

kپru iya jeshia Jierúsalemu; ọ bụru l'eka ono bẹ o mechaarụ nodu nwụhu.

⁸ Ndu Jiuda tsokwaapho mkpukpu Jierúsalemu ọgu; Iwụta iya. Ephe gude oguechi gbufu mkpukpu ono; tufu iya ọku. ⁹ E mecha; ndu Jiuda jepfushia ndu Kénanu ọgu; mbụ ndu Kénanu ọphu bu l'alị úbvú úbvú; mẹ l'echiegu ndohali; mẹ l'alị ọkpa úbvú, nọ l'uzo enyanwu-ariaba.

*Otuniyelu alwụta mkpukpu Debi
(Jios 15:13-19)*

¹⁰ Ndu kẹ Jiuda ono bya ejekwapho je etsoo ndu Kénanu ọphu bu lẹ mkpukpu Hęburonu ọgu; Iwụta ndu Sheshayi; mẹ ndu Ahimanu; waa ndu Talumai. Iphe, e shi ekuje Hęburonu lẹ mbụ bụ Kiriyatu-Araba. ¹¹ Ephe gbẹ l'eka ono wụru jeshia ndu mkpukpu Debi ọgu. Iphe, e shi ekuje Debi bụ Kiriyatu-Sefa. ¹² No iya; Kalębu sụ: "Onye gbeshikpowaru je etsoo ndu Kiriyatu-Sefa ọgu; Iwụa phẹ Iwụta; mu e-ke onye ọbu nwatibe mu, bụ Akusa g'o lürü." ¹³ Otuniyelu nwa Kenazu, nwune Kalębu kẹ nwata tüğbua je alwụta mkpukpu ono. Oo ya bụ; Kalębu kee ya nwada iya ono, bụ Akusa; o lürü.

¹⁴ O lwaephō ibe Otuniyelu; o sụ iya g'o je epfuaru nna iya, bụ Kalębu g'o wẹe ya alị.

Akusa bya enyizeta l'eli nkapfụ-igara iya; Kalębu jịa ya sụ: "?Bụ gụnu bẹ mu e-meru ngu?"

¹⁵ O sụ iya: "Menaarụ mu iphe-oma. Eshinu i suru gẹ mu laa echiegu ndohali; nụfunaa mu alị l'eka mini, anwụ shökoshoko." Oo ya bụ; Kalębu bya eworu eka mini anwụ shökoshoko

l'eka dụ dagere-dagere mẹ l'eka bụ ọhu alị woru nụ iya.

¹⁶ Oshilokpa ogo Mósisu, bụ iya bụ ndu Kénu bẹ yee ndu Jiuda shi lẹ mkpükpu Jieriko, bụ iya bụ ndu Oha-mpfụ tuko wufu jeshia echiegu ndu Jiuda, bụ iya bụ ẹka ono, nọ l'echiegu ndohali lẹ mgboru mkpükpu Aradu. Ọ ya bụ; ẹphe tuko buru l'eka ono. ¹⁷ Töbudu iya bụ; ndu Jiuda mẹ ndu Simiyonu, bụ ụnwunna phẹ tugbabe nanụ je etsoo ndu Kénanu ọphu bu lẹ mkpükpu Zefatu ọgu; mekota mkpükpu ono l'ophu; ọ chịhu. Ọ ya bụ e kuahaa mkpükpu ono Homa, bụ iya bụ "mkpurupyata". ¹⁸ Ndu Jiuda lwütakwarupho alị Gaza; mẹ alị Ashikelonu; mẹ alị Ekuronu; lwütakota mkpükpu, nökota iya nụ. ¹⁹ Chipfu nọ swiru ndu Jiuda; ẹphe lwüta ndu bu l'eka dụ úbvú úbvú. Ndu ọphu bu lẹ nsüda bẹ kpóbaru phẹ achishi kèle ndu k'ono bẹ nweru ugbo-inya ọgu, e gude ígwè mee. ²⁰ Mkpükpu Hęburonu bẹ a nṣru Kalębu; kèle Mósisu kwehawaru iya ukwe iya. Kalębu bya achishia ụnwu Anaku ẹto, bu l'eka ono. ²¹ Ndu Benjaminu bẹ ta achifuduru ndu Jiebusu, bu lẹ Jierúsalemu. Ndu Benjaminu yee ndu Jiebusu tuko buru eghirigha lẹ Jierúsalemu byasụ ntanụ-a.

²² Ndu ọnụ-ulo kẹ Jiósẹfu bẹ jekwarupho etsoo mkpükpu Bętelu ọgu; Chipfu swikporu phẹ eswiru. ²³ Ẹphe bya ezia ndu e-je anwụa ngge lẹ Bętelu ono, bụ iphe, o shi aza bụ Luzu. ²⁴ Ndu ono hụma nwoke, shi lẹ mkpükpu ono alufuta. Ẹphe sụ iya: "Jiko goshinu anyi ọnụ-abata mkpükpu-a. Anyi e-mekwarụ ngu-a iphe-ọma."

²⁵ Oo ya bụ; o goshi phẹ ọnu-abata mkpükpu ono. Ephe tsoo ndu mkpükpu ono ọgu; gude ọgu-echi gbushikota phẹ. Ole ephe harụ nwoke ono; waa ndibe iya l'ophu. ²⁶ Tọbudu iya bụ; nwoke ono kwafụ lashia alị ndu Hetu, bụ eka o buwaro jaa buru mkpükpu eka iya. O gube mkpükpu ono Luzu, bụ iya bụ iphe, ọoza byasụ ntanụ-a.

Oha, ndu Ízurelu ta achifuduru

²⁷ Ndu Manásẹ bẹ ta achifuduru ndu alị Bẹtū-Shanu waa m kpükpu iya; mẹ ndu alị Tanaku; mẹ ndu alị Doru; mẹ ndu alị Ibulamu; mẹ ndu alị Megido; mẹ m kpükpu lẹ m kpükpu, nogbaa phẹ nụ; kèle ndu Kénanu ono bẹ kpofuru ishi phẹ ye l'alị ono. ²⁸ A nonyaa; ndu Ízurelu bya enweru agburéhu; ephe kebuta ndu Kénanu; ephe jehaarụ phẹ ozi; kèle ephe ta achifugbuduru ndu Kénanu ono.

²⁹ Ndu Ifuremu bẹ ta achifukwarupho ndu Kénanu ndu ọphu bu lẹ m kpükpu Geza; ephe l'ephe tuko bua eghirigha l'eka ono.

³⁰ Ndu kẹ Zebulonu bẹ ta achifuduru ndu ọphu bu lẹ m kpükpu Kituronu; mẹ ndu ọphu bu lẹ m kpükpu Nahalolu. Ndu Kénanu ono, bu l'echilabọ phẹ ono; jehaarụ phẹ ozi.

³¹ Ndu kẹ Asha bẹ ta achifuduru ndu bu lẹ m kpükpu Akọ; mẹ ndu ọphu bu lẹ m kpükpu Sayidonu; mẹ ndu m kpükpu Ahulabu; mẹ ndu m kpükpu Akuzibu; mẹ ndu m kpükpu Héluba; mẹ ndu m kpükpu Afeku; mẹ ndu m kpükpu Rehobu. ³² Oo ya bụ; ndu Asha buru l'echilabọ

ndu Kénanu, bụ ndu vuhawaa ụzo buru l'alị ono; kèle ndu Asha bẹ ta achifuduru phẹ.

³³ Ndu Nafutali bẹ ta achifuduru ndu bu lẹ mkpükpu Bẹtu-Shemeshi; waa ndu bu lẹ mkpükpu Bẹtu-Anatu. Ephe buru l'echilabọ ndu Kénanu, bụ ndu vuhawa ụzo buru l'alị ono. Ephe mee ndu Bẹtu-Shemeshi; waa ndu Bẹtu-Anatu; ephe jehaarụ phẹ ozi.

³⁴ Ndu Amoru bẹ nwularu ndu Danu azụ; chịru phẹ ye l'alị úbvú úbvú. Ophu ephe te ekwedu g'ephe wụ-pfuta phẹ lẹ nsuda. ³⁵ Oo ya bụ; ndu Amoru kebe l'ephe bufutaje l'úbvú Heresu; mẹ lẹ mkpükpu Ajialonu; mẹ lẹ mkpükpu Shalubim. A nonya ndu ọnụ-ulo Jiósefu bya aja àjajà ka l'ọtu; bya aka enweru ọkpehu; ephe kebuta ndu Amoru ephe jehaarụ phẹ ozi mkponwu-ehu.

³⁶ Oke-alị ndu Amoru bẹ shi l'ụzo isheli úbvú "Akpi" nqo jasụ lẹ mkpükpu Sela; bya akwasewaruro ya.

2

Aabarụ ndu Ízuręlu mba

¹ Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu bya agbẹ lẹ mkpükpu Gilugalu jeshia lẹ mkpükpu Bokimu je asụ: "Mu dufutaru unubẹ ndu Ízuręlu l'alị Ijiputu; duru unu ye l'alị ono, mu riburu nte lẹ mu a-nụ nna unu ono. Mu sụ lẹ mu ta abyadụ emebyi ọgbandzu, mu lẹ unu gbaru. ² L'unubędụa bẹ bụ iphe, duru unu bụ g'unu lẹ ndu bu l'alị-a ta gbashị ndzụ; unu e-chikpōshikota ọru-ngwēja phẹ. Obenu l'unu jikaru eme iphe ono, mu pfuru unu g'unu mee

ono. ?Bụ gunu kparụ iphe, unu meru ęgube ono? ³ Eshinu ọ dụ nno bẹ iphe, mu epfuru unu nta-a bụ lẹ mu taa chifuekwaru unu ndu ono. Ęphe a-buru unu aghamehu; teme agwa phẹ, a-buru ónyà, unu a-nmalahije.” ⁴ Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono pfuchaérupho ndu Ízuręlu iphe ono; ęphe tüşchia uzu-ékwa. ⁵ Oo ya bụ; ęphe gübę ęka ono “Bokimu, uzu-ékwa.” Ęphe nodu l'eka ono gwaa Chipfu.

Anwụhu Jioshuwa

⁶ Töbudu iya bụ Jioshuwa súchaa gę ndu Ízuręlu lashịa; onyenonu laa je enwechaarụ oke ali nkiya. ⁷ Ęphe bakotaru Chipfu eja lę teke Jioshuwa nọ ndzụ; mękwapho lę teke ndu bụ ęgerenya ọphu ka Jioshuwa aka nka nọ ndzụ, bụ iya bụ ndu ono, hümakotaru iphe, dụ biribiri, Chipfu meshiru ndu Ízuręlu ono. ⁸ Onye-ozi Chipfu, bụ Jioshuwa; nwa Nunu bẹ nörü ükporo apha ise l'apha iri; ọ nwụhu. ⁹ Ęphe lia ya l'eka o nweru ali lę mkpükpu Timunatu-Heresu, nọ l'ali úbvú úbvú Ifuremu l'uzo isheli úbvú Gashi. ¹⁰ Ọgbo k'ono nwụshihu-gbuchaephoono lapfuchaa nna phẹ; Ọgbo ozo bya alufuta, bụ ndu ta amadụ Chipfu; ọphu epfuro k'iphe, dụ biribiri ono, o meshiru ndu Ízuręlu ono.

Ndu Ízuręlu abarụ Balụ eja

¹¹ Töbudu iya bụ; ndu Ízuręlu meahaa ejohememe l'enya Chipfu; bya awata abarụ Balụ eja; ¹² mbụ; parụ Chipfu, bụ Chileke kę nna phẹ haa, bụ onye ono, dufutaru phẹ l'ali Ijiputu ono. Ęphe tsoru iphe, bụ agwa ndu bupheru

phẹ mgburugburu baaharụ eja. Ẹphe kpatsunu Chipfu ẹhu-eghu; ¹³ kélé ẹphe parụ Chipfu haa; baaharụ agwa Balụ; waa Ashitoretu eja. ¹⁴ Tòbudu iya bụ; oke ẹhu-eghu Chipfu dapfuta ndu Ízurelu; o woru phẹ ye l'eka ndu ọ-lwua-olaa; ẹphe lwụa phẹ alwulwu. O nwuru phẹ nụ ndu ọhogu phẹ, bupheru phẹ mgburugburu, bụ ndu ẹphe ta adụedu ike wọtaba ọgu ọzoba. ¹⁵ Ekameka, ẹphe jekporu bẹ Chipfu ahajee phẹ pho; g'e emekpee phẹ; mbụ ęgube ono, o pfuhawaru phẹ l'oo-nodu anwuru phẹ ono. Ọ bunuru iya bụ l'ẹphe anodunu l'oke iphe-ehuka.

¹⁶ A nonya Chipfu bya emee ẹphe nweru ndu-ikpe, bụ ndu adzoje phẹ l'eka ndu lwütaru phẹ nụ. ¹⁷ Obenu l'ẹphe ta angabékwarupho ndu-ikpe phẹ ono nchị; kélé ẹphe tsoleru-a apharwushi onwophẹ l'abarụ agwa eja. Ẹphe dakoberu gbaküta azụ l'etso uze ono, nna phẹ tsoru ono, bụ iya bụ; eme ekemu Chipfu. Ẹphe te emeduru gę nna phẹ. ¹⁸ Ọ nođu abujeru teke Chipfu meru g'ẹphe nweru Onye-ikpe; o swiru onye-ikpe ono eswiru; gude onye-ikpe ono dzotakota phẹ l'eka ndu ọhogu phẹ jasụ g'onye-ikpe ono a-no-beru ndzu. Iphe, kparụ iya nụ bürü l'ude, ẹphe atsuje lę k'ishi, ndu ono akpapya phẹ; mę k'ehu, ẹphe anoduje emekpa phẹ; bẹ l'emeje imemini phẹ adụ Chipfu. ¹⁹ Teke onye-ikpe ono nwụhuerupho; ẹphe adakobe; kabaa apharwushi onwophẹ eme lę gę nna phẹ meru; mbụ ephozeru agwa abarụ iya eja. Ẹphe te ekweduu haa ejo-ememe phẹ; ọphu ẹphe ta ahaduru ekwefuru Chipfu ike. ²⁰ No iya;

oke ehu-eghu Chipfu dapfuta ndu Ízurēlu; ọ su: “Eshinu ọha-a mebyiwaru ọgbandzu ono, mu meru doberu nna phẹ ono; ọphu ẹphe ta angajeedu nchị l'iphe, mu pfuru; ²¹ bẹ mu ta abyadụ achifukwaduru phẹ ọha ono, Jioshuwa ta chishiduru; teme ọ nwụhu ono. ²² Mu e-gude phẹ hụta ndu Ízurēlu ama; maęduru ?ẹphe a-wata etso mube Chipfu ẹgube nna phẹ oche tsoru mu?” ²³ Oo ya bụ; Chipfu paru ọha ono haa; ọphu o woduru phẹ ye Jioshuwa l'eka; mbụ shi nno chishi-kebe phẹ ẹgwegwa.

3

Oha, Chipfu ta achishiduru ndu Ízurēlu

¹ Waa ọha ono, Chipfu paru haa g'o gude hụa ndu Ízurēlu ama; mbụ ndu Ízurēlu, ndu ọphu ta amadụ k'ogu ono, alwụru l'alị Kénanu ono. ² Iphe, kparu iphe o meru iphe-a bụ g'o gude iya zia ụnwụ Ízurēlu ndu ọphu te eshidu maru g'aalwuje ọgu ẹgube aalwuje iya. ³ Oha ono bụ ụmadzu ise, bụ ndu-ishi ndu Filisitayinu; mẹ ndu Kénanu l'ophu; mẹ ndu Sayidonu; mẹ ndu Hevu, bukota l'úbvú úbvú Lébanonu; e-shikpoo l'úbvú Belu-Hamqnu je akpaa lẹ mkpụkpoo Lebo-Hamatu. ⁴ Chipfu ta achishiduru phẹ g'o gude phẹ hụtaje ndu Ízurēlu ama g'o maru; ?ẹphe e-meje-a ekemu Chipfu; mbụ ekemu ono, o shi l'eka Mósisu tịru nụ nna phẹ ono. ⁵ Ndu Ízurēlu buru l'echilabọ ndu Kénanu; mẹ ndu Hetu; mẹ ndu Amoru; mẹ ndu Pérezu; mẹ ndu Hevu; waa ndu Jiebusu. ⁶ Ndu Ízurēlu wata alụ ụnwada ndu

ono; bya ewojekwarụpho ụnwada nkephé kee unwoke ndu ọhozo ono; bya abaahakwarụpho agwa phé ejá.

Otuniyelu adzọ ndu Ízurēlu

⁷ Ndu Ízurēlu bya emee ejo-ememe l'ẹnya Chipfu. Ẹphe zoħaru Chipfu, bụ Chileke phé; baaharụ Balụ mè Ashera ejá. ⁸ Tōbudu iya bụ; Chipfu swibenuru ndu Ízurēlu ẹhu-eghu; k'ophu o nwuru phé ye l'eka Kushanu-Rishatayimu, bụ iya bụ eze ndu Mesopotémiya. Ndu Ízurēlu nōdu Kushanu-Rishatayimu l'eka apha ዓsatō. ⁹ A nonyaa; ndu Ízurēlu raku Chipfu; ọ nụ phé onye ndzota, bụ Otuniyelu nwa Kenazu; mbụ Kenazu, bụ nwune Kalebu kę nwata; ọ dzota phé. ¹⁰ Unme Chipfu bya ejí iya ẹhu; ọ bya abūru onye-ikpe ndu Ízurēlu. Ọ tüğbua jeshia ọgu; Chipfu woru Kushanu-Rishatayimu, bụ eze ndu Mesopotémiya ye iya l'eka; ọ lwụ-kpee Kushanu-Rishatayimu. ¹¹ Tōbudu iya bụ; alí ono buru lę nchị-odoo ükporo apha labo. Ọo ya bụ Otuniyelu, bụ nwa Kenazu bya anwụhu.

Ehudu adzọ ndu Ízurēlu l'eka ndu Mówabu

¹² No iya; ndu Ízurēlu bya emekwaa ejo-ememe ozobaa l'ẹnya Chipfu. Ọo ya bụ; Chipfu gude nụ k'ejø-ememe ono ẹphe meru ono mee Egulonu, bụ eze ndu Mówabu ọ kapyabé phé. ¹³ Ọo ya bụ; Egulonu je akpakọ ndu Amọnú; waa ndu Amalekü; ẹphe je alwụ-kpee ndu Ízurēlu. Ẹphe nata phé mkpükpu Oha-mpfụ ono. ¹⁴ Ndu

Ízurèlu nōo l'eka Egulonu, bù eze ndu Mówabu ono apha iri l'ésato.

¹⁵ Ole ndu Ízurèlu rakuérupho Chipfu; o nü phé onye ndzota, bù Ehudu; nwa Gera; bya abùru onye shi l'òkpa-ipfu Benjaminu. O bù onye eme èkicha. O be teke ndu Ízurèlu byaru aturu ụtu nü iya g'o je anụ Egulonu, bù iya bù eze ndu Mówabu; ¹⁶ Ehudu bya emeta oguechi, atsú nkó akpata iphu labo, ogologo iya habe gẹ nkwo-eka lanụ; woru nwua l'ime uwe iya l'utapfu ọkpa èkutara. ¹⁷ O je eworu ụtu ono nü Egulonu, bù eze ndu Mówabu. Egulonu bẹ bù onye dù okporokpo. ¹⁸ O nnebechaa ya iphe ono; o bya edufu ndu ono, shi vuru iphe ono, ẹphe tütaru ono. ¹⁹ E rwuepho l'agwa, nō-kube mkpükpu Gilugalu; o ghakobe lashia azu je asụ: "Jiko eze; o dñru ozi, mu e-zì ngu lè mpya."

Eze ono sụ ndu-ozi iya: "Unu gebeşhikwa-o!"
O ya bù; ẹphe tuko gbado iya tüğbua.

²⁰ Noo ya; Ehudu bya ejekube iya ntse l'eka o nō nkinyi iya l'ime mkpuru ụlo-eli ono, bù eka ka ejidata ejidata; je asụ iya: "O dñru ozi, shi Chileke l'eka mu eme gẹ mu zia ngu." Eze gbalihuephō l'oshi, o nō anqo; ²¹ Ehudu gudeephō èkicha mifuta oguechi ono l'utapfu ọkpa èkutara iya ono; woru iya nmaa eze ono l'ephō. ²² Ogu-echi ono bahugbua ya l'ephō jeye l'ishi iya; eba rimia oguechi ono; k'ophu bù lè Ehudu bẹ haru iya amifuta. Akurepho kposhihu iya. ²³ Tóbudu iya bù; Ehudu bya abahu l'oma ụlo ono; woru mgbo k'ulo-eli ono

gụ-chishikota; guburu iya ye; woru iya tụ-chishia. ²⁴ Ọ tụgbuchaephō; ndu ejeru eze ono ozi bya eje ahụma lę mgbo ụlo-eli ono bę a tụ-chishikotaru atụ-chishi; ẹphe sụ: “Obukwaru unme bę ọotuta l'ime mkpuru ụlo-eli ono.” ²⁵ Ẹphe nodu kwabę gbiriri jasụ ọdu tsuru phę; ẹphe ghadashịaha; ọphu ọ to guhaduru phę uzo. Ẹphe bya ewota ire-igodo t̄hashia uzo ono. Ẹphe bya ahụma nnajiuphu phę ono g'o dabyiru l'oma-ulo ono; nwụhuwaa anwụhu.

²⁶ Ehudu bụ teke ono, ẹphe nō kwabę pho bę o pyofuru gbalaa; shia uzo eka ono, agwa nō ono; gbaru lashịa mkpükpu Seyira. ²⁷ Ọ gbarwuępho l'eka ono; ọ nodu l'alị úbvú úbvú Ifuremu woru opu gbua; ndu Ízurelu wuru tsoru iya; a -gbę l'úbvú ono; yębedua vuta uzo. ²⁸ Ọ sụ phę: “Unu tso mu! Chipfu yeakwaru unu ndu ọhogu unu, bụ ndu Mówabu l'eka.” Ọ ya bụ; ẹphe wuru tsoru iya; je ano-chishikota ẹnyimu Jiódanu l'eka dükota chara chara, bụ eka eeshije gude ọkpa dafụ mkpükpu Mówabu; ọphu ẹphe ekwedu g'o nweru m'onye lanụ adafụ azụ iya ọphuu. ²⁹ Ẹphe gbua ndu Mówabu ono iphe, rwuru ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu ise lę teke ono; mbụ ndu bükota mkparawa ọkpēhu dükota; ọphu ọ dudu m'onye lanụ, nahụru nụ. ³⁰ Ndu Ízurelu lwüta ndu Mówabu lę mbóku ono; ẹphe nodu phę lę mkpula. Təbudu iya bụ; alị ono nodu lę nchi-odoo ụkporo apha eno.

Shamuga l'adzota ndu Ízurelu

³¹ Ehudu bughechaephō ishi; Shamuga, bụ nwa Anatu bya aburu ishi. Ọ bürü yębedua

gude mgbоро chigbushia ndu Filisitayinu ụnu nemadzụ l'ükporo ụmadzu iri. Yębedua bükwapho onye dzorу ndu Ízuręlu.

4

Debora mę Baraku adzota ndu Ízuręlu l'eka ndu Kénanu

¹ Töbudu iya bụ; Ehudu nwuhuchaa; ndu Ízuręlu meahaa ejø-ememe l'ęnya Chipfu ọzo. ² Chipfu woru phę ye Jiabinu, bụ eze ndu Kénanu l'eka. Eka o nọ bụru eze bę bụ lę mkpükpu Hazo. Onye-ishi ndu ọhogu iya bụru Sizera, onye bu lę mkpükpu Haroshetu-Hagoyimu. ³ O gude kélé o nweru ụgbo-inya, e meru l'ígwè; ụnu labo l'ükporo ise kpaa ndu Ízuręlu owechọrochoro apha ükporo. Töbudu iya bụ; ndu Ízuręlu raku nụ Chipfu g'o gbaaru phę mkpu.

⁴ Debora, bụ nwanyị epfuchiru Chileke; mbụ nyee Lapidotu bụ onye-ikpe ndu Ízuręlu teke ono. ⁵ Eka o shi anoduje bụ lę mkpula mpfụ Debora, nọ lę mgbaka mkpükpu Rama yele mkpükpu Bętelu l'alị úbvú úbvú Ifuremu; ndu Ízuręlu awụ ejepfu iya g'o kpeeru phę ikpe. ⁶ Oo ya bụ; ọ bya ezia e je ekua Baraku nwa Abinowamu, shi lę mkpükpu Kadęshi, nọ l'alị ndu Nafütali. O sụ iya: "Chipfu, bụ Chileke ndu Ízuręlu bę ziru ngu sụ g'i tüğbua je achịta unwoke ndu Nafütali; mę unwoke ndu Zebulonu ükporo ụnu nemadzụ l'ụnu ise yeru onwongu; duru phę g'unu shia ụzo úbvú Tabo. ⁷ Mu e-me Sizera, bụ onye-ishi ndu ojogu Jiabinu; g'o chiru

ụgbo-inya iya; yele ndu ojogu iya; bya l'enyimu Kishọnú; mu eworu Sizera ye ngu l'eka."

⁸ Baraku sụ iya: "O -bụru l'iι-tsoru mu je; bẹ mu e-jekwa-a; teke i tii tsodu mu je bẹ mu tee jekwa."

⁹ Debora sụ iya: "O duepho ree; mu lẹ ngu a-swịru-a je; ole ùbvù, nọ l'iphe-a, iibya ejeje-a bẹ taa buekwanuru nkengu. Ishi iya bụ l'oo nwanyị bẹ Chipfu e-me; l'o gude Sizera." No iya; Debora gbalihu tsoru Baraku; ẹphe jeshia Kadéshi. ¹⁰ O bụru lẹ Kadéshi bẹ Baraku rwukoberu ndu Zebulonu waa ndu Nafutali ẹphe dörü. Ndu o gude jee bụ ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu ise. Debora tsokwaru phẹ phọ.

¹¹ No iya; Heba, bụ onye Kénu, bụ iya bụ oshilökpa Hobabu, bụ nwune nyee Mósisu; bufu onwiya l'eka ndu Kénu nọ. O tufgbua je eworu ụlo-ékwa iya kpobe l'upfu achị, nọ lẹ mkpükpu Zananimu, nọ lẹ mgboru alị Kadéshi. ¹² Tóbudu iya bụ; epfuaru Sizera lẹ Baraku nwa Abinowamu bẹ jeshiakwaru l'úbvú Tabọ; ¹³ Sizera chitakota ụkporo ụnu ụgbo-inya ígwè iya labọ l'ukporo ụgbo-inya ígwè ise; mệ unwoke, ẹphe l'iya nọ l'ophu; shi lẹ mkpükpu Haroshetu-Hagoyimu jeshia l'enyimu Kishònú.

¹⁴ Noo ya; Debora sụ Baraku: "Ngwa! Oo ntanụ-a bẹ Chipfu woru Sizera ye ngu l'eka." Sụ iya: "Chipfu vutahaakwaru uze." Oo ya bụ; Baraku chiru ụkporo ụnu ojogu labọ l'ukporo iri nyizetakota l'úbvú Tabọ. ¹⁵ Chipfu gude oguechi Baraku meru ẹberebete tụ Sizera; mệ ụgbo-inya iya l'ophu; waa ndu ojogu iya g'ephe ha. Sizera pfufuta l'ugbo-inya iya chie ọkpa l'oso.

16 Baraku chipyabe ndu ojogu Sizera; mè ugbo-inya phè jasù ẹphe rwua Haroshetu-Hagoyimu. O bụru ogu-echi bẹ e gude gbushikota ndu ojogu Sizera. Ophu ọ dudu m'onye lanụ, phoduru nụ.

Jiayelu egbu Sizera

17 No iya; Sizera gude ọkpa gbaru lashịa l'ulo-ékwà Jiayelu, bụ nyee Heba; onye Kénu. O bụru iphe, kparu iya nụ bụ lẹ Jiabinu, bụ eze ndu Hazo bẹ yele ndibe Heba, bụ iya bụ onye Kénu ono dù lẹ ree. **18** Jiayelu gbagbua je agba Sizera ndzuta; bya asụ iya: “Nnajiuphu mu tókwa ẹhu! Gbabata! Ta atsushi ebvu!” O gbapfu nụ iya l'ulo-ékwà ono; ọ bya eworu ékwa kpube iya. **19** O sụ iya: “Jiko kenaa mu mini gẹ mu ngua; kеле ẹgu mini agukwa mu.” O kpuhaa iphe, ooyeje mini-éra-eswi; gbata iya nụ iya; ọ ngua. O bya ewokwaru ékwa ono kpuchia ya. **20** O sụ nwanyị ono: “Pfukwaru l'ọnụ-abata ulo-ékwà ono; k'ophu bụ; ọ -dürü onye byaru bya ajia ngu sụ: ‘?O nweru onye nọ l'eka-a?’ l'ii-sükwanu iya: ‘Waawaa!’ ”

21 Obenu lẹ Jiayelu, bụ nyee Heba gbè wota nggu, eegudeje kpòbe ulo-ékwà; bya ewota ọnụ; pyaa mpya jepfu iya; je egude ọnụ ono kpòbe iya nggu ono l'ishi nchị. O foo ya bahụ l'alị; kèle mgbenya tụ-rwewaru iya atụ-rwe; teme ike bvụshikwa iya pho. O bụru iya anwụhu. **22** A bya l'amarụ; Baraku nodu agbaghawaa l'eka ọochikwanu Sizera; Jiayelu lufuta gbapfuta iya; bya asụ iya: “Bya; gẹ mu goshi ngu nwoke ono, iicho ono.” Töbüdu iya bụ; ọ bya etsoru nwanyị ono bahụ; bya ahụma

Sizera g'o dabyiru nwụhuwaa anwụhu; nggu kpɔru iya l'ishi-nchi.

²³ O bụru lę mbọku ono bę Chileke meru Jiabinu, eze ndu Kénanu; ọ laa ndu Ízurelu l'eka.

²⁴ Ike ndu Ízurelu bya akapyabę kę Jiabinu, bụ eze ndu Kénanu ọkpobe akapyabę gbiriri jasụ ẹphe lwụ-kpee ya.

5

Ebvu, Debora yee Baraku guru

¹ Lę mbọku ono bę Debora yee Baraku nwa Abinowamu guru ebvu-a sụ:

² "Ndu-ishi ndu Ízurelu vutaru ụzo ọgu;
ndu Ízurelu l'ophu gude obu phę tsoru phę;
unu jaa Chipfu ajaja!

³ Unu nüma iphe-a; unubę ndu eze!
Unu ngabę nchi; unubę ndu-ishi!

Mu a-gụ ebvu nụ Chipfu; mu a-gụ ebvu gụ-ku
iya;
mbụ lę mu e-gude ebvu jaa Chipfu, bụ
Chileke ndu Ízurelu ajaja.

⁴ Gube Chipfu; teke i lufuru l'alị Siye;
mbụ teke i zorū garamugaramu lufu l'alị ndu
Edomu
bę mgboko nmahụru jjijiji;
igwe rwua erwurwu; wa mini.

⁵ Úbvú bę nmakotaru jjijiji l'iphu gube Chipfu;
mbụ jeyekpọ l'úbvú Sayınayı bę nmacharu
jjijiji
l'iphu gube Chipfu, bụ Chileke kę ndu
Ízurelu.

- 6** Lẹ teke kẹ Shamuga nwa Anatu; waa Jiayelu
 bẹ a gwóberu eshi eze gbororo;
 ndu ije pyoaha ntubo.
- 7** Iphe, bụ mkpükpu, nọ lẹ Ízurèlu dabyikötaru
 iphoror;
 gbiriri jasuru Debora futa;
 bya abụru ne ndu Ízurèlu.
- 8** G'ephe hatarụ agwa ḥphúú; bẹ ọgu watarụ ada
 l'alị Ízurèlu gbaa mgburugburu;
 ọphu ọ dudu mẹ iphe, eegudeje egbobuta
 onwonye; ọzoo arwa, a hụmaru l'echilabọ
 ụkporo ụnu nemadzụ ise, nọ l'alị Ízurèlu.
- 9** Ndu-ishi ndu Ízurèlu dù mu l'obu;
 mbụ ndu tịrụ obu phẹ onyo wofuta on-
 wophẹ onoya.
 Unu jaa Chipfu ajaja!
- 10** Unubẹ ndu ono agba l'eli nkapfụ-igara ocha;
 mbụ unubẹ ndu ono, nọ l'eli ukpo, a
 wukoberu l'eli nkapfụ-igara;
 mẹ unubẹ ndu eje l'okpa;
- 11** unu geedukwa olu-ebvu ndu ono, agụ
 ebvu l'eka eekutajẹ mini ono.
- Ọo l'eka ono bẹ ẹphe a-nodu gụa ebvu k'iphe,
 pfuru ọto, Chipfu mekötaru;
 mbụ iphe, pfuru ọto, o mekötaru ndibe iya
 lẹ Ízurèlu.
- Tobudu iya bụ; ndibe Chipfu wụfu jeshia l'ọnua-
 abata mkpükpu.
- 12** 'Gbalihukpədapho! Debora gbalihu!
 Gbalihu! Gbalihu! Chiswee ebvu!
 Baraku; gbalihu!

Gube nwa Abinowamu; duta ndu ị kpụru lẹ ndzụ.'

¹³ Tọ́budu iya bụ; unwoke ọphu phoduru nụ wu-pfushia ndu-ishi.

Ndibe Chipfu wuru byapfuta mu g'anyi tsoo ndu ọkperehu dù ọgu.

¹⁴ Ndu Ifuremu, bụ ndu ọphu gbaru ọgbarabvu l'úbvú úbvú Amalẹku
wufuta tsoru gube Benjaminu; gu lẹ ndibe ńgu.

Ndu-ishi-ojogu, shi l'alị ndu Makiya
wufutakwapho;
ndu shi l'alị Zebulonu bürü ndu gude
mgboro onye-ishi-ojogu.

¹⁵ Ndu-ishi ndu Isaka; ẹphe lẹ Debora tuko swíri.

Nokwapho gé ndu Isaka l'onwophé
wukwarupho tsoru Baraku; gbazeta lẹ
nsüda ono.

Ọphu obu anodu ndu Rúbenu l'eka lanụ.

¹⁶ ?Bụ gunu bẹ unu dörö l'odu atürü eme?

?Bụ g'unu nüma okwe onye eche atürü akpọ
gude ekukobé atürü iya tọ?

Ndu Rúbenu bẹ agba egomunggo shii.

¹⁷ Ndu Giladu bẹ kwaru l'azụ enyimu Jiódanu.

?Bụ gunu bẹ ndu Danu gugaru kwaa l'ugbo-mini?

Ndu Asha kwaa l'aguga enyimu;
mbụ l'odu ugbo-mini.

¹⁸ Ndu Zebulonu mịa enya lẹ ndzụ kweta ọnwu.

Nokwapho gé ndu Nafutali mịkwarupho enya lẹ
ndzụ bụ ono;

mbụ l'egu ọgu ono.

- 19** Ndu eze byaru; ẹphe lwụa ọgu ono.
 Ndu eze ndu Kénanu bẹ́ lwuru ọgu lẹ́ mkpükpu
 Tanaku;
 lẹ́ mgboru mini mkpükpu Megido;
 ophu ẹphe alwütaduru mẹ́ mkpolā-ochaa.
- 20** Kpokpode bẹ́ gbechaa l'akpaminigwe alwu
 Ọgu;
 mbụ́ l'ẹphe shichaa l'eka ẹphe eshije; etso
 Sizeria ọgu.
- 21** Ènyimu Kishonu tuko phẹ kpota;
 mbụ́ ènyimu shi l'ichee ono, bụ́ iya bụ́
 ènyimu Kishonu.
 Gube obu mu; gude ike zoru je l'iphu!
- 22** No iya; igiji ọkpa ịnya nodu ada g'egbigwe.
 Mbụ́ ịnya, ọkpehu dù nodu agbagbaa kẹ́
 kwaakwa.
- 23** Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu sru: ‘Unu tua
 mkpükpu Merozu ọnou;
 mbụ́; unu tua phẹ́ ejo ọnou;
 kẹle ẹphe ta abyaduru eyetaru Chipfu eka
 l'ogu;
 mbụ́ yetarụ Chipfu eka lwụa ndu ike dù
 l'ogu.’
- 24** Gẹ́ Jiayelu; mbụ́ nyee Heba, bụ́ onye Kénu
 bukwaru onye aa-kachaa agorù ọnou-oma
 nụ́ l'iphe, bụ́ ụnwanyi;
 g'o búru iya bẹ́ aa-kachaa agorù ọnou-oma nụ́
 l'iphe, bụ́ ụnwanyi, bu l'ulo-ékwà.
- 25** O rarụ́ órà mini; o nụ́ iya mini-éra-eswi.
 Mbụ́ l'oo l'iphe, gbaru ndu eze bẹ́ o yeru iya mini
 éra-eswi.
- 26** O dzụ́-liru nggu ụlo-ékwà;
 bya egude ekutara palia ọnou ndu-ozi;

kpobe iya Sizera l'ishi-nchi;
tsupyabé iya ishi l'alí; kpó-fua úzo.

²⁷ O bürü lè mgboru ọkpa iya bẹ o phozeru;
dabyiru.

Mbụ l'oo lè mgboru ọkpa iya bẹ o phozeru
dabyiru nwụhu.

O bürü l'eka o phozeru ono bẹ ọ daru; nwụhu.

²⁸ Lè windo bẹ ne Sizera gbé pyofu ẹnya.

O nodu l'ọnú-uzo ụlo-eli ara erekwa sụ:

'?Bu gụnu kparu iphe, ugbo-ịnya anọ ọdu
alwalwa?

?Bu gụnu meru iphe, a ta nụada ụkporo ọkpa
ugbo-ịnya iya?'

²⁹ Unwumgboko ibe eze ndu ọphu kachaa amaru
iphe nodu azu eyeru iya l'iphe, oopfu;
teme yębedua nodu azukwa iya pho ekwe
l'onwiya.

³⁰ Ephe nodu asuje iya: '?Tobudu iphe, ephe a-
kwata l'okwata bẹ ephe achọ; bya ekekwa
iya pho ekeke?

Nwoke nōnu e-keta nwamgboko lanụ; ozoo ẹbo.
Sizera eketachaa uwe, ama ntumatu;

mbụ l'oo-ketachaa uwe, ama ntumatu, ak-
waru k'erengete;

waa erekwa, dù ęguru, mu a-tụ-phuje l'olu;
mbụ ?o bụkotaru iphe, a kwataru l'okwata?'

³¹ Gẹ ndu ọhogu gube Chipfu lakota l'iyyi ęgube
ono.

Ole gẹ ndu yeru ngu obu gbukwa kẹ nwijinwii
g'ęyanwu, agbakota agbakota."

Tobudu iya bụ; alí ono nweru nchi-odoo nọ
ụkporo apha labo.

6*Ndu Midianu akpa ndu Ízurélu ęhu*

¹ Ndu Ízurélu mekwa ęjo-ememe l'iphu Chipfu զո. Chipfu woru phę yee ndu Midianu l'ęka; ęphe nőo phę l'ęka apha ęsaa. ² Ndu Midianu kpaa phę ęhu k'ophu ęphe larü l'úbvú je emeshia үlo waa mìkpù lę mgbaka mgbaka mkpuma; mę l'ogba; mę l'ęka a kpushigbaaru ike je ebugbaaru. ³ No iya; o nödu abujeru teke ndu Ízurélu körü opfu; ndu Midianu; mę ndu Amaleku; mewaro ndu buchaa l'uzo ęnyanwuawawa awüru bya etsoo phę օgu naa phę iya. ⁴ Ephe nödu ejeje anmaa anmanma օgu l'alı ono; tuko iphe, ęphe meberu l'alı mebyishikota; mbü mebyishikota iya nno je akpaa lę mkpükpu Gaza. Ophu o dudu mę iphe, dzü ndzü, ęphe ahaję lę Ízurélu; je akpachaa l'atüru; waa eswi; mę nkapfụ-igara. ⁵ Ephe achijeru ęku phę; waa үlo-ękwa phę zeru gbiigbiigbi g'igube; mbü k'ophu a ta majęduru g'e-shi agüta phę l'օgu ęphe l'inya-kamęlu phę; ęphe abya aphünwua alı ono gbaa ya ophorokpo. ⁶ Ndu Midianu ono mee ndu Ízurélu; ęphe kwata daa үkpa օkpobe adada. No iya; ęphe bya araku Chipfu g'o gbaaru phę mkpu.

⁷ Oo ya bụ; ndu Ízurélu rakuępho Chipfu lę k'iphe ndu Midianu eme phę ono; ⁸ o zitaru phę onye mpfuchiru Chileke, bụ onye pfuru ndu Ízurélu sụ: "Waa iphe, Chipfu, bụ Chileke ndu Ízurélu epfu baa: Oo mu bụ onye ono, dufutaru unu l'alı Ijiputu; mbü l'alı ono, unu

shi buru ohu ono. ⁹ Mu nafutaru unu l'eka ndu Ijiputu mē l'eka ndu shi akpa unu ẹhu; mu chishikotaru unu ndu ono l'alị phẹ; woru iya nụ unu. ¹⁰ Mu pfuaru unu sụ l'ọo mbędúa, bụ Chipfu, bụ Chileke unu. G'unu ta abakwaru agwa ndu Amoru eja l'alị ono, unu bu ono. Ọle unu te eyeduru mu ọnụ.”

¹¹ Noo ya; ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu bya bya anodu l'upfu achị, nọ lẹ mkpükpu Ofura. Onye nwe achị ono bụ Jiowashi, bụ onye shi l'ipfu ndu Abiyeza. Nwatibe iya, bụ Gidiyonu nodu l'eka aazoshije mée l'akpuru vayinu; echishi witi g'o wohaa ya gẹ ndu Midiyantu ta ahụma iya. ¹² Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono bya achaa Gidiyonu l'iphu bya asụ iya: “Chipfu nokwa swiru ngu; gube ojogu, ike dụ.”

¹³ Gidiyonu sụ iya: “Oowaa; nnajịuphu mu; ọ -buru lẹ Chipfu nọ swiru anyi; ? bụ gunu meru g'o gude iphe-a nodu anwukotaru anyi? ? Denuhunu iphe-ohumalenya iya ono, nna anyi phẹ koru anyi ono; mbụ l'ephe suru: ‘L'ọo Chipfu dufataru anyi l'alị Ijiputu.’ Ọle nta-a bẹ Chipfu ọbu gbẹ gwobewaa anyi; woru anyi ye l'eka ndu Midiyantu.”

¹⁴ No iya; Chipfu bya adakobe sụ iya: “Gude ike, i nweru je anafuta ndu Ízurelu l'eka ndu Midiyantu. Ọ kpokwaa mbędúa gedegegede bẹ ezi ngu sụ ngu g'i je.”

¹⁵ Gidiyonu sụ iya: “Oowaa; nnajịuphu mu; ? mu e-me ime-agha dzọ ndu Ízurelu? HUMANU l'ọ kwa unuphu k'anyi bẹ ẹnya kachakpọ al-

walwa l'ipfu Manásẹ; teme ọ bụru mu bẹ kachaa alwa ali l'ọnulo ibe nna mu.”

¹⁶ Chipfu su iya: “Mu e-swiru ngu-a; mbụ l'iituko ndu Midiyau lwụ-kpekota g'ephe bụ onye lanu.”

¹⁷ Gidiyonu yeeru iya ọnu su: “Ọ -bürü le mu duwaa ngu l'obu; goshinu mu iphe, e-me gę mu maru l'ọ bụ-a gübuedua bẹ epfu eyeru mu nụ.

¹⁸ Jiko ta atugbukwa l'eka-a jasụ gę mu byapfuta ngu; gę mu je ewota iphe, mu a-nụ ngu bya edoberu ngu l'atatiphu.”

Tobudu iya bụ; Chipfu su iya: “Mu a-nodu-a jeye iilwa azụ.”

¹⁹ Tobudu iya bụ; Gidiyonu bya abahụ l'ulo je eworu mkpi gbua shia; bya ewota ụtu iphe, egudeje eme buredi, jiru nkweka gheta buredi, e te yeduru iphe, ekoje buredi. Ọ bya agushia anụ ono ye le nkata; wụru ұrwukurwuku iya ye l'itoshi. O gweta iya wojeru iya l'upfu achị ono.

²⁰ Ojozi-imigwe, shi l'eka Chileke ono bya asụ iya: “Gweta anụ ono; mę buredi ono dobe l'eli mkpuma-a; iiwufutakwapho ұrwukurwuku iya ono.” Gidiyonu bya emekota iya nno. ²¹ Tobudu iya bụ; ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono bya eworu ọnonu mgboró, ọ gude l'eka denyi l'anụ yele buredi ono. Oku shi le mkpuma ono gbanwuhu; kepyashíkota anụ; mę buredi ono. Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono phuhu.

²² Gidiyonu maerupho l'oo Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu; ọ rashịa: “Nnajuphu, bụ Chileke mu-e! Alashíkwa mu-o! Kele ọ kwa Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu bẹ mu gude enya mu húma ono-o!”

²³ Chipfu sụ iya: “G’ehu dükwa ngu guu! Ta atsushi ebvu. I tịi nwụ́huduro.” ²⁴ Tọ́budu iya bụ; Gidiyonu kpúaru Chipfu ọ́ru-ŋweja l’eka ono; gube iya: “Chipfu bụ ẹ́hu-guu.” Ọ́ru-ŋweja ono bẹ noephō lẹ mkpükpu Ọfura, nọ l’alị ndu Abiyeza byasụ ntanụ-a.

²⁵ L’enyashi mbóku onokwapho bẹ Chipfu sụru iya: “Kpúta oke-eswi k’ẹbo l’eswi nna ngu; mbụ ọphu gbawaru apha ẹsaa. Je enwukpóshia ẹnya ẹka nna ngu agwajé Balụ; gbutsushia itso Ashera, nọ iya l’aguga. ²⁶ I -mecha g’i kpúaru Chipfu, bụ Chileke ngu ọ́ru-ŋweja, dükpoorengurengu l’eka-a, ha l’eli-a. Ii gbẹ teke ono kpúta oke-eswi k’ẹbo ono; chiṭa itso Ashera ono, i gbutsushiru ono gude nkụ iya gwee ngweja-akpo-oku.” ²⁷ Tọ́budu iya bụ; Gidiyonu bya achịta ndu-ozi iya unwoke iri; bya emee gẹ Chipfu pfuru iya ono. Ọ búru l’enyashi bẹ o mekötaru iphemiphe ono. Ọphu o medụru iya l’eswe; kèle qotsu ndibe phẹ waa unwoke mkpükpu ono ebvu.

²⁸ Ndu mkpükpu ono lufutashia l’onmewa ụtsu; bya ahụma l’a gbẹ mebyishikötawa nụ ẹka ephe agwajé Balụ; gbutsushiwa itso Ashera, nọ l’aguga iya; bya eworu oke-eswi k’ẹbo ono kpoo ọku l’eli ọ́ru-ŋweja ono, a gbẹ kpúwaanu l’eka ono. ²⁹ Ndu mkpükpu ono bya ajiahaa: “?Bụ onye meru iphe ọwa?” Ephe kpanyaa ishi; jikashinyaa; a sụ phẹ l’o kwa Gidiyonu nwa Jiowashi bẹ meru iya nụ. ³⁰ No iya; ndu mkpükpu ono bya epfuaru Jiowashi sụ iya: “Je edufuta nwa ngu. Ọo-nwụhu; kèle o tsukpóshiru

enya eka aagwaję Balu; bya egbutsushia itso Ashera, nọ l'agugę iya.”

³¹ Iphe, Jiowashi pfuru ndu ono, nọ-pheru iya mgburugburu ehuka ehuka ono bę bu: “?Unu agbaru Balu ọdzori? Tọo g'unu dzọ ya bę unu eme? Onye agbataru Balu bę ee-gbukwa l'ütsu. Ọ -bürü-a lę Balu bę bu ọkpobe agwa bę teke nemadzụ mebyishiru ọru-ngweja iya be ọo-dụ nụ ike gbaaru onwiya ọdzori.” ³² Ọ bürü lę mbokwu ono bę a guberu Gidiyonu “Jieru-Balu;” bu iya bu: “Gę Balu gbaa mkpu onwiya”; kele Gidiyonu bę tsukpoşiru enya eka aagwaję Balu.

³³ Töbudu iya bu; ndu Midiyau l'ophu; mę ndu Amalęku; waa ndu bugbaa l'uzo enyanwuwawa bya atuko ndu ojogu phę dzukobę; bya awufu azụ ẹnyimu Jiódanu azụ iya ọphuu; je anmaa lę nsüda Jiezerelu. ³⁴ Ọ ya bu; Unme Chipfu bya ejị Gidiyonu ẹhu; o woru opu gbua gude kukota ụnwu Abiyeza g'ephe tsoru iya. ³⁵ Ọ byakwapho eye ndu-ozi ẹphe zikota ozi l'alị ndu Manásę l'ophu g'ephe kwaaw ngwogu; bya ekukökwaphe ndu Asha; mę ndu Zebulonu; waa ndu Nafutali; ẹphe wuru byapfuta phę.

³⁶ Gidiyonu bya asụ Chileke: “Ọ -bürü l'ii-shi l'eka mu dzọ ndu Ízurelu egube ono, i kweru mu ukwe iya; ³⁷ lenu; mu a-kube ejị aturu l'eka eechishije witi-a. Ọ -bürü l'oo l'ejị aturu-a bę iji dashiru kpoloko; ọphu ọ tọ dashiduru l'oma alị l'ophu; mu amaru l'ii-shi-a l'eka mu dzọ ndu Ízurelu egube ono, i pfuru iya ono.” ³⁸ No iya; o meephę egube ono, Gidiyonu pfuru ono. Ọ bya agbalihu lę nchitabohu iya je apyię ejị aturu

ono mini; pyiṭa iya mini, jiru gbamugbamu, eku mini. ³⁹ Tɔbudu iya bụ; Gidiyọnu sụ Chileke: "Jiko g'ehu-eghu ngu te ejekwa aburu ọku dapfuta mu; gẹ mu rwofuna ngu iphe lanu. Gẹ mu gudeeshi eji aturu ono hụtafua ama ugbo lanu. K'ogiya-a; mee g'ehi aturu ono kpohukota nkụ; l'i mee g'iji dashikota l'ọma alị l'eka ono." ⁴⁰ L'enyashi mbokwu ono bẹ Chileke meेru iya pho egube ono. Eji aturu ono kpoloko bẹ iji ta adashiduru; ọ dashikota l'ọma alị l'ophu.

7

Gidiyọnu alwụ ndu Midiyanyu

¹ O -rwua l'ọnmewa ụtsu; Jieru-Balụ, bụ iya bụ Gidiyọnu yee ndu ojogu iya l'ophu wụ-lihu je anmaa anmanma ọgu lẹ mgboru obvu-mini Harodu. Ndu Midiyanyu dotoru lẹ nsuda, nọ l'uzo isheli ibiya ọphu ẹphebedua nọ; lẹ mgboru úbvú More.

² Chipfu bya asụ Gidiyọnu: "Ndu ojogu ngu bẹ hanükakwaru mu igwerigwe gẹ mu e-woru ndu Midiyanyu ye phẹ l'eka. Iphe, ii-me nta-a gẹ ndu Ízurelu ta anodushi epfurụ mu l'oo ike phẹ bẹ ẹphe gude dzoo onwophẹ ³ bụ g'i je araaru iya ẹphe arara nta-a sụ phẹ: 'Teke ọ dukwaru onye ẹhu anmaa anmanma lẹ ndzụ-agugu; g'onye ọbu shikwa l'ubvú Giladu-a lashịa.' " No iya; ụkporo ụnu nemadzụ ugbo labo l'unu iri l'ise zehu lashịa; ọ bùwaru ụkporo ụnu nemadzụ l'unu ise bẹ phoduru nụ.

⁴ Obenu lẹ Chipfu pfuleru-a Gidiyọnu sụ: "Ndu ono bẹ panükakwarupho igwerigwe. Chiṭa phẹ

je lẹ mini gẹ mu huchaaru ngu ẹphe ama l'eka ono. Onye mu suru l'oo-tsoru ngu je; bẹ e-je nụ. Onye ọphu mu sükwanuru l'o too tsoduru ngu eje bẹ te ejekwa.” ⁵ O ya bụ; Gidiyonu duta ndu ono jeshia lẹ mini. Chipfu sụ iya: “Dobe ndu ọphu gude ire angụ mini gẹ nkụta anguje-a iche; l'i dobekwapho ndu ọphu gbushiru ikpere angụ iya iche.” ⁶ O bụru ụmadzu ụkporo iri l'ise bẹ gude eka kwota mini ono ye l'ọnụ. Ndu ọphuu l'ophu bẹ tükoru gbushikota ikpere g'ephe nguta iya. ⁷ No iya; Chipfu sụ Gidiyonu: “Oo ụmadzu ụkporo iri l'ise ono, gude eka kwota mini ye l'ọnụ ono bẹ mu e-gude dzọ unu; mbụ woru ndu Midiyantu ye unu l'eka. Gẹ ndu ọphuu tuko lashichaa ibe phẹ.” ⁸ O ya bụ; ndu k'ọphuu vulia nri; bya achịta opu-ogu ndu k'ọphuu. Gidiyonu sụ phẹ g'ephe lashichaa unuphu. O bụru ụmadzu ụkporo iri l'ise pho bẹ ọ haru. Eka ndu Midiyantu dörö bụru l'uzo alị lẹ nsüda eka ono, Gidiyonu phẹ dörö ono.

⁹ O -rwua l'enyaishi mboku ono; Chipfu sụ Gidiyonu: “Gbalihu; je adatso ndu Midiyantu ọgu; kele mu wowaru phẹ ye ngu l'eka. ¹⁰ O - bụru l'iitsu ebvu eje phẹ etso ọgu; gẹ gụ lẹ Pura, bụ onye-ozi ngu swịru je l'odu-ogu phẹ ono. ¹¹ Ii-numawaro iphe, ẹphe epfu. I -numachaa ya bẹ oo-me-a g'obu shihu ngu ike g'i je ọgu l'odu ono.” Tobudu iya bụ; yele Pura, bụ iya bụ onye-ozi iya ono swịru jerwua azụ eka ndu ojogu ono dörö. ¹² Ndu Midiyantu ono; mẹ ndu Amalęku; mẹ ndu shikota l'uzo ẹnyanwu-awawa tuko nmaa erupfu g'igube lẹ nsüda ono. Inya-kamelu phẹ bụru aguta aguta; mbụ byierupho g'eja, nọ

l'aguga eze-entyimu.

¹³ Gidiyonu jerwua; bya ahuma ge nwoke lanu ezeru ṣonyà iya nrwò, o rworu asuje iya: “Mu rworu nrwò g’ishi buredi, dù mgburugburu, e meru lè balì ewe kperekpere ewebata l’eka ndu Midiyau nmarù anmanma ọgu. Ishi buredi balì ono weru bya asụa l’ulo-ekwa; suta iya tuta; o daa gwoo; kpoo mkpomishakù.”

¹⁴ O ya bụ; ṣonyà iya ono sụ iya: “Iphe-a ta adukwa iphe ọzo, o bụ; abudu ogu-echi Gidiyonu nwa Jiowashi, bụ onye Ízurèlu; kèle Chileke woakwaru ndu Midiyau waa ndu ojogu phẹ l’ophu ye iya l’eka.”

¹⁵ Tòbudu iya bụ; Gidiyonu nüma nrwò ono, e zeru ono; waa iphe, o bụ; o bya abaaru Chileke eja. O buru iya ala azu l’odu-ogu ndu Ízurèlu; je asụ phẹ: “Unu wụ-lihu-o! Chipfu woakwaru ndu ojogu Midiyau ye unu l’eka.” ¹⁶ O bya eworu ümadzu ükporo iri l’ise ono kèé uzi eto; bya eworu opu-ogu nuchaa phẹ; wakwapho ite nshii, duchaa iphoror, ówá nochaa l’ime. ¹⁷ O sụ phẹ: “Unu lee mu ẹnya! Unu meje ge mu meru. Teke mu rwuérupho l’onu eka ono, ẹphe dörö ono; unu tsokwaru mu mejekpoephø ge mu meru. ¹⁸ Teke mu lè ndu ọphu mu l’ephø swi gburu opu-ogu; g’unubèdua nodukwapho l’eka unu nọ gbaa ọdu phẹ ono mgburugburu gbua nkunu; chia mkpu sụ: ‘A kwa ogu-echi kẹ Chipfu waa Gidiyonu-o!’ ”

¹⁹ Tòbudu iya bụ; Gidiyonu yele ümadzu ükporo ise ono, ẹphe l’iya tuko swíru ono jerwua l’onu eka ono, ndu Midiyau ono dörö ono lè

teke a watawaru eche nche k'echi abali. O buerupho teke ono bę ndu ọphu nō lę nche lufuru; ndu ọzo bahuwaa lę nche. Gidiyonu phę woru opu-ogu phę ono gbua; bya eworu ite nshji ono, ẹphe gudechaa l'eka phę tükposhia.

²⁰ G'ephe hakota uzi eto ono woru opu-ogu nkephę gbua; bya atükposhichaa ite ono. Ẹphe pagbaaru ówá phę l'ekicha; gudegbaa opu-ogu, ẹphe e-gbu l'ekutara; bya echishia su: "A kwa ogu-echi kę Chipfu waa Gidiyonu-o!"

²¹ Onyenonu pfugbaaru l'ekiya nkiya; ẹphe gbaphee eka ndu Midianu doru ono mgburugburu. Ndu Midianu ono l'ophu ye ọkpa l'oso; echi mkpu agba agbala.

²² Oo ya bụ; ẹphe gbuępho opu-ogu ụkporo iri l'ise ono; Chipfu mee onyemonye, nō l'odu ndu Midianu ono wata egbu nwibe iya ogu-echi. Ndu ojogu ono gbaru lashia mkpukpu Bętu-Shịta; l'uzo mkpukpu Zerera; mbụ gbaa gbarwua oke mkpukpu Abeļu-Mehola, nō-kube mkpukpu Tabatu.

²³ Ndu Ízureļu, shi l'okpa-ipfu Nafutali; mę ipfu Asha; waa ipfu Manásę bę e kukotaru; ẹphe chípyabe ndu Midianu.

²⁴ Gidiyonu ye ndu-ozı; ẹphe je ezidzuru iphe, bụ ndu bukota l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu g'ephe wufuta je agbabua ndu Midianu iphu l'eniyimu Jiódanu; je akpakpo lę mkpukpu Bętu-Bara. Töbudu iya bụ: e kukoo ndu Ifuremu l'ophu; ẹphe wufuta je ano-chia eniyimu Jiódanu; je akpaa lę Bętu-Bara.

²⁵ Oo ya bụ; ẹphe gude nduishi ndu Midianu ụmadzu ẹbo. Ẹpha nduishi labo ono bụ Orębu waa Zeyębu. Orębu

b'ephe gburu lẹ mkpuma Orębu; gbua Zeyębu l'eka aakuje mée lẹ mkpuma Zeyębu. Ephe nōdu achikpoepho ndu Midiyau ono; bya apata ishi Orębu waa Zeyębu palataru Gidiyonu l'eka o nō l'azụ ẹnyimu Jiódanu.

8

Gidiyonu alwụ ndu Midiyau ọphu phoduru nu

¹ Töbüdu iya bụ; ndu Ifuremu sụ Gidiyonu: "? Denu g'o gude i mee ya anyi egube-a? Mbụ; ? denukpo g'o gude ọphu i ti kuduru anyi teke i jeru etso ndu Midiyau ọgu?" Ephe gbachaẹ ya pho opfu agbagba ẹhuka ẹhuka.

² Gidiyonu sụ phẹ: "?Denu iphe, mu gbé mee, ka ọphu unu meru shii? ?O dù g'akpa mkpakwa akpuru vayinu kẹ ndu Ifuremu ta akadụ ree; eme l'akpuru vayinu kẹ Abiyeza l'ophu? ³ Chileke bẹ woru Orębu waa Zeyębu, bụ ndu-ishi ndu Midiyau ye unu l'eka. ?Denu iphe, mu gbé mekpọ, ka ọphu unu meru shii?" O pfuchaẹpho iphe ono; obu jizeta phẹ.

⁴ Gidiyonu yee ụmadzu ụkporo iri l'ise pho bya erwua ẹnyimu Jiódanu; bya aghabua ya aghabu. Teke ono bẹ ike bvüşichakpowaru phẹ ree; ole ephe achiepho ndu ọhogu phẹ ono kpabẹ kpabẹ. ⁵ Ephe rwua mkpükpu Sukotu; o sụ ndu mkpükpu ono: "Jiko unu nụnu ndu ojogu mu nri lẹ mbà atükwa phẹ atụtu. O kwa Zeba waa Zalumuna, bụ ndu eze ndu Midiyau bẹ anyi achi ọso."

6 No iya; ndu-ishi Sukotu ono sụ iya: “?Unu gudeakwanaru Zeba yee Zalumuna obu meru g'o gude anyi je anụ ndu ojogu ngu nri?”

7 Töbudu iya bụ: Gidiyonu sụ phẹ: “O dua ree; teke Chipfu woerupho Zeba yee Zalumuna ye mu l'eka bę bụ ogara-mbo, shi l'echiegu; waa obyambvu bę mu e-gude lakashia anụ unu alakashị.” **8** O bya agbę l'eka ono jeshia mkpukpu Peniyelu; bya eje arwokwa phẹ pho nno; ẹphe pfukwapho gę ndu Sukotu pfuru pho. **9** Oo ya bụ; o sụ ndu Peniyelu: “Mu -lwụ-kpee l'ogu ono Iwajeeopho alwalwa; bę mu e-tsukpọshi ulo-eli unu-a.”

10 Zeba waa Zalumuna bę nō lę mkpukpu Kakọ ephe lę ndu ojogu phẹ, dụ ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu iri l'esonaa l'ukporo nemadzụ iri, bükota ndu ojogu, e gbuphodoru lę ndu ojogu, shi l'uzo enyanwu-awawa. Ndu ojogu ono bę e gbuwaru ụkporo ụnu nemadzụ ugbo iri l'ise, bükota ndu pagbaa ogu-echi. **11** Gidiyonu bya eje eshia ụzo ndu ije eshije; l'uzo enyanwu-awawa mkpukpu Noba waa mkpukpu Jiogbeha; je etsoo ndu ojogu ono ọgu lę teke ẹphe tuzohuru ehu. **12** Eze ndu Midianu ono ẹphenebo, bụ iya bụ Zeba yee Zalumuna ye ọkpa l'oso; a chia phẹ je egude; bya edukaa ndu ojogu phẹ.

13 Gidiyonu, bụ nwa Jiwashi Iwajeeopho ọgu ono o shia ụzo úbvú Héresu. **14** Oo ya bụ; o gude nwokoro lanụ, shi lę mkpukpu Sukotu bya ajiahaa ya ajị. Nwokoro ono deshiaru iya ẹpha ndu-ishi waa ndu bụ ogerentia mkpukpu Sukotu; deta ụmadzu ụkporo ẹto l'iri l'esonaa. **15** Töbudu iya bụ; Gidiyonu bya ejepfu ndu

mkpükpu Sukötü ono je asụ phę: "Wakwa Zeba yee Zalümuna ba; mbụ ndu ono, unu shi epfuru mu kwaphukwaphu sụ: '?Mu gudeakwanaru Zeba waa Zalümuna; meru g'o gude unu je anụ ndu ojogu mu, ike bvüşiru nri g'ephe ria-a?'" ¹⁶ No iya; o bya akpükoo ndu bụ ogeranya m kpükpu Sukötü; gude ọgara-mbo, shi l'echiegu; waa ọbyambvu gude núa phę aphụ. ¹⁷ O bya etsukpoşhia ụlo-eli ndu m kpükpu Peniyelu; bya egbushikwaapho ndu m kpükpu ono.

¹⁸ Töbudu iya bụ; Gidiyonu bya ajia Zeba waa Zalümuna sụ phę: "?Bụ ęgube ndu gunu bẹ unu gbushiru l'úbvú Tabo?"

Ęphe sụ iya: "?O kwa unwoke, dükotaephо g'unubedula; mbụ l'onye ọphu nọn duchaephо gẹ nwa onye eze."

¹⁹ Gidiyonu sụ phę: "Ndu ono bẹ bükotakwa unwune mu; mbụ l'ęphe bükota unwoke, ne mu nwüşiru. Eshinu Chipfu nọ ndzụ g'o nọ iya-a; bẹ mu tege egbukwa unu ọme unu doberu phę ndzụ." ²⁰ Oo ya bụ; o sụ ọkpara iya, bụ Jieta g'o gbushia phę. Ọphu ọ dudu ike milia ogu-echi iya gbua; kèle ọ bụnukaru nwatanshị; ndzụ nodu agu iya.

²¹ Töbudu iya bụ; Zeba waa Zalümuna sụ iya: "Gbalihu; bya egbua anyi l'onwongu. Oo gẹ nwoke ha bụ g'iike iya ahaję." Oo ya bụ; Gidiyonu zilihu; woru phę gbushia; bya anyafuchaah inya-kamelu phę iphe, e gude mee phę ọna, bụ iphe, e shi nyabechaa phę l'olu.

²² E mechaa; ndu Ízurelu sụ Gidiyonu: "Buru Onye-ishi anyi; gụ lẹ nwa ngu; mẹ nwanwa

ngu; eshinu ọ bụ ngu dzotaru anyi l'eka ndu Midiyantu.”

²³ Gidiyonu sụ phẹ: “Mu taa bụkwaru onyeishi unu; ophu nwa mu abukwaru onye-ishi unu. O kwa Chipfu a-bụru Onye-ishi unu.” ²⁴ O sụ phẹ: “Iphe lanụ, mu arwọ unu bụ g'onyenonu nuchaa mu iphe-nchi, yi l'iphe, ọ kwataru l'okwata.” Ndu Midiyantu eyeje iphe-nchi; noo kele ẹphe bụ ndu kę Ishimelu.

²⁵ Ẹphe yee ọnụ sụ: “Anyi e-gudekpoo ẹhuutso nụ ngu iya.” Ẹphe bya eworu ékwa phushi l'ali; onyenonu wotachaa iphe-nchi, yi l'iphe, ọ kwataru l'okwata chie l'ekwa ono. ²⁶ Iphe-nchi mkpola-ododo ono, ọ sụru g'ephe nụ iya ono bẹ ेrwa iya ha g'ụnu ékpa mkpola-ododo ẹno l'ukporo ékpa mkpola-ododo ise; a -gufukwa iphe, e gude eme ome mma; mẹ iyagba-olu; mẹ uwe uswe, ndu eze ndu Midiyantu eyeje; waa gwogirigwo, ndu eze ono nyabechaaṛu ịnyia-kamelu phẹ l'olu. ²⁷ Gidiyonu gude iphe-nchi mkpola-ododo ono kpüta uwe-ukuvu; dobe iya ọnụ lę mkpükpu iya ono, bụ Ọfura. Ndu Ízurelu bya agwaahaa ya; gude pharwushiahaa onwophẹ. Ọ bya abụru ónyà; nmata Gidiyonu yee ndibe iya.

²⁸ Ọ ya bụ; ndu Ízurelu bya akapyabẹ ndu Midiyantu; ophu ndu Midiyantu egbelibaeduru ishi ọzobaa. Lę teke Gidiyonu nọ ndzụ bẹ ali ono bukotaru lę nchi-odoo ụkporo apha labo.

Anwụhu Gidiyonu

²⁹ Jieru-Balụ, nwa Jiowashi bya alaa ibe iya je eburu. ³⁰ Ọ nwütaru unwoke ụkporo eto

l'iri; kèle ọ lụru ụnwanyi igwerigwe. ³¹ O nwekwarụpho nwanyị, ọ to lụdu ọkpobe alụlụ, bu lẹ mkpükpu Shékemu. Yébedua nwütaru iya nwa nwoke lanụ. Iphe, ọ guru nwata ono bụ Abiméléku. ³² Gidiyonu, nwa Jiowashi nwụhu teke ọ kahúwari ọkpobe akahụ. E lia ya l'ilu nna iya, bụ Jiowashi lẹ Ọfura, bụ iya bụ mkpükpu ndu Abiyeza.

³³ Anwụhu, Gidiyonu anwụhu; ndu Ízuręlu dakobe wata aphanwụshi onwophę; mbụ wata abarụ Balụ, nogbaa l'alị ono ejá. Ẹphe woru Belu-Beritu dobe; ọ bürü agwa phę. ³⁴ Ophu ẹphe anyataéduru Chipfu, bụ Chileke phę ono, bụ iya dzotakotaru phę l'eka ndu ọhogu phę mgburugburu egede ono. ³⁵ Ophu ẹphe emejeduru ndibe Jieru-Balụ, bụ iya bụ Gidiyonu ree lẹ kẹ ree ono, o mekötaru ẹphebe ndu Ízuręlu ono.

9

Ejo-idzu, Abiméléku chịru

¹ Tóbudu iya bụ; Abiméléku nwa Jieru-Balụ gbeshi bya ejeshia lẹ mkpükpu Shékemu l'ibe nwune ne iya phę; jekota l'iphe, bụ ipfu kẹ ndu ne iya je asụ phę: ² “Unu jikotakpoo iphe, bụ ndu Shékemu sụ phę: ‘?Bụ ole karụ unu ree? ?Bụ g'ünwu Jieru-Balụ ụmadzu ụkporo eto l'iri ono bürü onye-ishi unu; tọ? g'onye lanụ bürü onye-ishi unu?’ Ozo bụ g'unu nyatakwaphe lẹ mu bụ ọkpu, shi unu l'ehu waa mee unu.” ³ Ndu ne iya ono je eworu iphe ono pfukötaru iphe, bụ unwoke ndu Shékemu; ọ bürü iphe, ọkpoma phę natarụ bụ g'ẹphe tsorù Abiméléku;

kéle ẹphe pfuru sụ: “Ọo nwune anyi bẹ ọbu.”
 4 Ẹphe bya anụ iya uko mkpola-ochaa ẹto lẹ mkpola-ochaa iri, shikota l'ulo agwa phẹ ono, bụ Belu-Beritu. Abiméléku bya egude mkpola-ochaa ono bukoo ndu ogalemkpa waa ndu eme gaphu-gaphu-gaphu; ẹphe wuru tsoahaa ya. 5 Ọ bya ejeshia l'ibe nna iya lẹ mkpukpu Ofura; je egbushikota ụnwunna iya ono, bụ iya bụ ụnwu Jieru-Balụ ono, dù ụmadzu uko mkpola-ochaa ẹto l'iri ono l'eli mkpuma lanụ. Ọo ẹpho Jiótamu, bụ iya kachakpoo aburu nwata l'ụnwu Jieru-Balụ ono bẹ bụ onye phoduru nụ; kélé o jeru edomia onwiya. 6 No iya; ndu Shékemu mēkpo ndu mkpukpu Bétu-milo je atuko dzukobe l'upfu achi, nọ lẹ mgboru itso, dù nsø, bvuru lẹ Shékemu; woru eze mee Abiméléku.

7 G'e pfuerupho Jiótamu iphe ono, ẹphe meru ono; o je enyihu m kpakponu úbvú Gerizimu; raarụ phẹ iya arara sụ: “Unubẹ ndu Shékemu; unu ngabekpodaru mu pho nchi-o; k'ophu Chileke a-ngabekwarupho unu nchi! 8 Sụ-a; o nweru teke oshi gbeshikotaru jeshia ahọta oshi, a-buru eze phẹ. Ẹphe pfuaru oshi olivu g'o búru eze phẹ. 9 Oshi olivu sụ phẹ: ‘?Mu a-parụ manụ mu haa, bụ iphe, eegudeje akwabẹ Chileke mē nemadzụ úbvù bya eletaha oshi l'ophu ẹnya?’ 10 Ẹphe bya epfukwaarupho oshi figu g'o búru eze phẹ. 11 Oshi figu sụ phẹ: ‘?Mu a-parụ ẹguru akpuru ono, mu amije ono, atsoje ntumatu ono haa bya eletaaha oshi l'ophu ẹnya?’ 12 Töbudu iya bụ; ẹphebe oshi ono bya asụ vayinu g'o búru eze phẹ. 13 Vayinu sụ phẹ: ‘?Bụ gẹ mu parụ mē mu, emeje g'obu tsø Chileke waa nemadzụ ụtso

ono haa bya eletaaha oshi l'ophu ẹnyा?'' ¹⁴ E
mechaa; oshi ono g'ephe ha sụ gẹ ọgara-mbo
bya abụru eze phẹ. ¹⁵ Ọgara-mbo sụ phẹ: 'Teke
ọ dụ unu gẹ mu bụru eze unu; unu wübata nụ
lẹ mkpula mu bya ezee ndzụ; ọ -dụdu; g'oku
shikwa lẹ mube ọgara-mbo bya ekepyashikota
iphe, bụ oshi sida, nökota l'úbvú Lébanonu!'' ''

¹⁶ Noo ya; Jiótamu sụ phẹ: "O -bụru l'ọo iphe,
gbaru unu bẹ unu meru ono; mbụ ọ -bụru l'ọo
ree bẹ unu meru ono; woru Abimeleku mee eze;
mbụ-a; ọ -bükpooru l'ọo iphe, dụta aduta bẹ¹⁷
unu meru Jieru-Balụ yẹe ndibe iya ono; mbụ ọ
-bükpooru l'ọo egube, ọ gbaru g'unu mee ya ya
bẹ unu meru iya ya ono; mbụ nna mu ono,
lwuru unu ogu; tua ishi ndzụ iya; dzota unu
l'eka ndu Midianu ono; ¹⁸ bẹ ọ gbechia rwua
ntanụ ọwa; unu gbẹ tsopyabẹ ndu unuphu ibe
nna mu ono; woru ụnwu iya ụkporo ụmadzu
eto l'iri gbushia l'eli mkpuma lanụ. Unu bya
eworu Abimeleku, bụ nwatibe ohu, nna mu
gbatarụ agbata mee eze ndu Shékemu; kélé ọ
bụ nwune unu. ¹⁹ O -bụru l'ọo iphe, gbaru unu
bẹ unu meru ono; mbụ ọ -bụru l'ọo ree bẹ unu
meru Jieru-Balụ yẹe ndibe iya lẹ ntanụ-a; gẹ
Abimeleku bükwaru unu ẹhu-utso; unubedula
abukwarupho yẹbedua! ²⁰ Teke ọ tọ dụdu;
g'oku shikwa l'ehu Abimeleku bya ekepyashịa
unubẹ ndu Shékemu waa ndu Bẹtu-milo; g'oku
shikwaphọ l'ehu unubẹ ndu Shékemu; waa ndu
Bẹtu-milo bya ekepyashịa Abimeleku!" ²¹ Noo
ya; Jiótamu pfuchaa nno; bya agbalaa lashịa
mkpükpu Biye je ebuwaruọ l'eka ono; kélé
qotsu nwanna iya ono, bụ Abimeleku ebvu.

²² Abiméleku bụru onye-ishi ndu Ízurèlu nōo apha ẹto; ²³ Chileke zia ẹjo maa; o je anōdu l'echilabọ Abiméleku yele ndu Shékemu; ẹphe meahaaru Abiméleku ghélegheleghele. ²⁴ O bụru Chileke meru gẹ ndu Shékemu meje nno; g'ee-shi g'a pfua Abiméleku ugwo ẹjo-iphe ono, o meru ụnwunna iya ono; mbụ g'a gwata iya ugwo ochi ụnwu Jieru-Balụ, dù ụmadzu ükporo ẹto l'iri; mbụ ụnwunna iya ono, o gbushiru ono. Aagwatakwaphe ndu Shékemu, bụ ndu yetarụ Abiméleku njo ẹka g'o gbushia ụnwunna iya ono ugwo ochi phẹ. ²⁵ Tòbudu iya bụ; ndu Shékemu bya eye ndu jeru akwakaaru iya l'eli úbvú, nògbaa l'eka ono g'ephe mekata iya. O nōdu abujeru onye ghatakpooru l'uzo ibe iya ono; ẹphe anaa ya nfụ. E je agbaarụ Abiméleku ama.

²⁶ Noo ya; Galu, bụ nwa Ebedu gbeshi duta ụnwunna iya; ẹphe wuru jeshia Shékemu. O jerwua; ndu Shékemu woru onwophẹ ye iya l'eka okpobe eyeye. ²⁷ Ẹphe bya awufu jeshia l'egu je awókoo akpuru vayinu l'opfu-vayinu phẹ. Ẹphe wòkobechaa ya; bya azoshia mee l'akpuru vayinu ono wata abo ọbo-iphe l'ulo agwa phẹ. Ẹphe nōdu eri; bya angụ; tème ẹphe nōdu epfubyishikwapho Abiméleku. ²⁸ Tòbudu iya bụ; Galu nwa Ebedu sụ: "?Bụ onye bẹ Abiméleku bụnu-a? ?Bùkpoo gụnu aa-kpata g'anyibe ndu Shékemu nōdu iya l'eka? ?O kwa l'oo nwatibe Jieru-Balụ bẹ ọ bụ? Mbụ ?tọ bụdu Zebulu bẹ etsota iya nụ l'abụru ishi? Unu jechiaru ndu Hamọ, bụ iya bụ nna ndu Shékemu ozi! ?Bụ gụnu aa-kpata g'anyi bya ejehaaruu

Abiméleku ozi? ²⁹ O dù g'a súkwanu lè ndu-a bẹ nọ mu l'eka! Mu gege emegheana kẹ Abiméleku. Mu gege asụ Abiméleku g'o kwakóbe ndu ojogu iya gude lufuta!"

³⁰ No iya; Zebulu, bụ onye-ishi mkpükpu ono numaephō iphe ono, Galu nwa Ebedu pfuru ono; o voru oku wua ehu. ³¹ O bya ezia ndu-ozi iya lè mpya; ẹphe je ezia Abiméleku ozi sụ iya: "Lenu; Galu nwa Ebedu bẹ yele ndu unuphu ibe phẹ byaakwaru Shékemu. Ẹphe tukoakwa iphe, bụ ndu mkpükpu-a kpalia g'ẹphe tso ngu opfu. ³² Oo ya bụ; iphe, ii-me nta-a bụ g'i gbeshi l'enyaashi; waa ndu ọphu gụ l'ephe nọ; je akwakachaa l'ime egbudu. ³³ O -beephō l'utsu; mbụ mẹ enyanwu -waephō; unu gbeshi je etsoo mkpükpu ono ogu. Galu yee ndu ono -byatashia g'ẹphe tso ngu ogu; mee phẹ g'eka ha ngu."

³⁴ Oo ya bụ; o be l'enyaashi; Abiméleku yele ndu ojogu iya l'ophu kee onwophẹ uzi ẹno; je akwakachaa l'aguga mkpükpu Shékemu. ³⁵ No iya; Galu nwa Ebedu gbeshi je apfuru l'ọnụ eka eeshije abahụ lè mkpükpu ono. Abiméleku yele ndu ojogu iya shichaa l'eka ono, ẹphe domishiru onwophẹ ono wufuta. ³⁶ Galu húmae phẹ pho; o rashiaru Zebulu sụ: "Lenu-o! Ndu nemadzụ shikwa l'eli úbvú awụ abyā!"

Zebulu sụ iya: "Oo onyonyo úbvú ono bẹ i húmaru; o gbẹ duchaa ngu nụ g'o bụ nemadzụ."

³⁷ Galu bya epfukwaa ya pho ozo sụ: "Ophu lekpodapho; ndu nemadzụ shikwa l'echilabọ mkpükpu eje abyā; teme o dukwarupho ndu ọphu shi l'uzo upfu achị ndu jibya eje abyā."

38 Zebulu su iya: “?Denuhunu ọnou ono, i shi apashi-a; mbụ ọnou, i gude su: ‘?Bu onye bẹ Abiméléku bụ kẹ g'anyi bya ejeahaaru iya ozi-a?’ ?Tobunaa ndu-a bẹ i shi epfutoshia? Jenü je adatso phẹ ọgu!” **39** No iya; Galu bya eduta ndu Shékemu; ẹphe je etsoo Abiméléku ọgu. **40** Abiméléku chia phẹ oso; ẹphe ye ọkpa l'oso. Igwerigwe ndu ojogu kẹ Galu dachaa iko;mekachaa iphe-ehuka. Ẹphe daephō poopoo jasụ l'ọnou eka eeshije abahụ lẹ mkpukpu ono. **41** E mechaa; Abiméléku lashia mkpukpu Aruma je anodù. O bürü Zebulu bẹ chifuru Galu yele ụnwunna iya ono lẹ Shékemu. **42** Tobudu iya bụ; ọ bya ebekwa lẹ nchitabohu iya; ndu Shékemu bya ejeshikwaa l'egu; e je epfuaru iya Abiméléku. **43** Oo ya bụ; ọ chita ndu ojogu iya; woru phẹ kẹé uzi eto; ẹphe je akwakachaa l'egbudu l'egbudu. O leephō ẹnya; húma gẹ ndu Shékemu shi lẹ mkpukpu ono awụ abya; ọ gbeshi datso phẹ ọgu; woru phẹ gbushia. **44** Tobudu iya bụ; Abiméléku waa ndu ophu yee ya swi bya awufu-kebe jeshia l'ibiyi k'ọnou eka eeshije abahụ lẹ mkpukpu ono. Uzi labo k'ophuu wufu je adatso ndu Shékemu ndu ophu no l'egu phẹ ọgu; woru phẹ gbushia. **45** Lẹ mbóku ono l'ophu bẹ Abiméléku lwukotaru ọgu lẹ mkpukpu ono. O lwuta iya; gbushia ndu bu iya nụ; mebyishikota mkpukpu ono; bya eworu únú ghakota iya.

46 Ndu bu l'ulo-eli ono, no lẹ Shékemu ono numapho iphe ono; ẹphe wubakota l'ime eka a kpushiru ike l'eze ulo agwa, bụ Ẹlu-Beritu. **47** No iya; ama bya agbaarụ Abiméléku lẹ ndu bu l'ulo-

eli Shékemu be kükobekwaru l'eka lanu. ⁴⁸ Oọ ya bụ; Abiméléku waa ndu ọphu yee ya swi bya ejeshia úbvú Zalumonu. Ephe rwua l'eka ono; Abiméléku bya egude ogbunku gbukwoshia nkụ; chiتا tua l'ukuvu. O bya asụ ndu ono, yee ya swi ono: "Ngwa! Iphe, unu húmaru, mu meru; unu mee ẹgube ono!" ⁴⁹ Noo ya; onyenonu bya ebukọo nkụ; vuta tsoru Abiméléku. Ephe je eworu iya doo l'ime ẹka ono, a kpúshiru ike ono; mbụ l'eli ndu nọ l'ime iya ono; woru ọku tua ya. Ọku tsua ulo-eli ono; kegbushikota ndu nọ iya nụ, rwuru ụnu ụmadzu labo l'ukporo ụmadzu iri; unwoke mè ụnwanyi. Ephe nwúshihukota.

Anwụhu Abiméléku

⁵⁰ E mechaa Abiméléku bya ejeshia mkpükpu Tebęzu; je ekephee mkpükpu ono; lwüta iya. ⁵¹ Ole o nwekwanuru ulo-eli, a kpúshiru ike nọ lę mkpükpu ono. O bürü l'eka ono bę unwoke mè ụnwanyi; mbụ ndu bukota lę mkpükpu ono gbaru la je anodu. Ephe gu-chishikota onwophé l'ime iya; bya awuru lashia l'ime mkpotsu ulo-eli ono. ⁵² Abiméléku bya ejeshia l'ulo-eli ono g'o tsoo ndu nọ ya nụ ọgu. O rwutashia ọnubata ulo-eli ono ntse g'o tufu iya ọku; ⁵³ nwanyi lanu l'ime ndu ono, nọ l'ulo-eli ono pataephō nggu-mkpuma uswe woru tua Abiméléku l'ishi; woru iya ọkpu ishi tupyashia atupyashi. ⁵⁴ O bya ekukebe nwokorobyá, achijeru iya ngwoğu iya sụ iya: "Mita-kebe ọgu-echi ngu gbugbua mu; k'ophu ephe taa anodudu epfu sụ: 'O kwa nwanyi bę gburu iya nụ.' " Oọ ya bụ; onye-ozi iya ono wota ọgu-echi sụa ya; ọ nwụhu. ⁵⁵ Ndu

Ízurèlu húmaephó lè Abiméleku bẹ nwúhuwaru nụ; onyenonu tügenbuchaa láshia unuphu.

⁵⁶ O bụru ęgube ono bẹ Chileke shiru gwata Abiméleku ugwo ejo-iphe ono, o meru nna iya ono; mbụ k'ünwunna iya, dù ükporo eto l'iri, o gbushiru ono. ⁵⁷ Chileke bẹ mekwarupho g'ejo-iphe, ndu Shekemu meru ono tukoru phē l'ishi. Ọnu ono, Jiótamu nwa Jieru-Balụ türü bẹ mechaa nwua l'ehu phē.

10

Tola; onye-ikpe ndu Ízurèlu

¹ No iya; gẹ Abiméleku bùchaaru onye-ikpe ndu Ízurèlu; bẹ onye ọzo shi l'òkpa-ipfu Isaka byaru afuta g'o dzota ndu Ízurèlu. Ephá nwoke ono bụ Tola; nwa Puwa; mbụ nwanwa Dodo. Eka o bu bụ lẹ mkpükpu Shamiru, nọ l'alí úbvú úbvú ndu Ifuremu. ² O bụru onye-ikpe ndu Ízurèlu ükporo apha l'apha eto; bya anwúhu; e lia ya lẹ mkpükpu Shamiru.

Jiayi; onye-ikpe ndu Ízurèlu

³ Jiayi, bụ onye Giladu bya etsota iya; bya ekpeeru ndu Ízurèlu ikpe ükporo apha l'apha labo. ⁴ O nwúta unwoke ükporo l'iri. Unwu iya ono nodu agbakota nkafụ-igara l'ehu l'ehu. Onye ophu nónu; nwechaaru mkpükpu nkiya l'alí Giladu. Mkpükpu ono g'o hakota bẹ aza Havotu-Jiayi byasụ lẹ ntanụ. ⁵ E mechaa; Jiayi nwúhu; e lia ya lẹ mkpükpu Kamonu.

Jiefuta; onye-ikpe ndu Ízurèlu

6 Ndu Ízurēlu bya emee ejo-ememe l'ęnya Chipfu ɔzobaa; mbụ baaharụ agwa Balụ ejá; mē Ashitoretu; mē agwa ndu Arámu; mē agwa ndu Sayidoni; mē agwa ndu Mówabu; mē agwa ndu Amónu; waa agwa ndu Filisitayinu. Ephe parụ Chipfu haa; ọphu ephe ta abajẹeduru iya ejá.

7 Oke ęhu-eghu Chipfu dapfuta nụ ndu Ízurēlu. Chipfu nwuru phę ye ndu Filisitayinu waa ndu Amónu l'ěka. **8** Ephe mekpaa phę ęhu; gwee phę arakabya l'apha ono. Apha iri l'ęsato bę ephe mekpakötaru ndu Ízurēlu, bukota l'uzo ęnyanwu-awawa ęnyimu Jiódanu ęhu; mbụ l'alí Giladu, nọ l'alí ndu Amoru. **9** Ndu Amónu bya adafụ azụ ęnyimu Jiódanu azụ iya ọphuu g'ephe je adatso ndu Jiuda; mē ndu Benjaminu; waa ụnwu Ifuremu oğu. Qo ya bụ; ndu Ízurēlu nodunu l'oke iphe-ęhuka.

10 Töbudu iya bụ; ndu Ízurēlu bya araku Chipfu; sụ iya: "Anyi mesweakwaru ngu; kélé anyi parụ gube Chileke anyi haa; je abapheahaarụ agwa, bụ Balụ ejá." **11** No iya; Chipfu sụ phę: "?Tọ bụnu mu-a bę dzotaru unu l'ěka ndu Ijipitu; mē ndu Amoru; mē ndu Amónu; mékpo ndu Filisitayinu? **12** Mékpo teke ndu Sayidoni; mē ndu Amalekü; waa ndu Mawonu shi akpapya unu ishi ono bę unu rakuru mu gę mu gbaaru unu mkpu; mu dzota unu l'ěka phę. **13** Unu gbę parụ mu haa je abapheahaarụ agwa ejá. Eshinu ọ dù nno bę mu ta abyakwa adzotabaa unu ɔzo. **14** Unu tüğbua jenụ araku agwa, bụ ọphu unu hatarụ g'ephe bya adzota unu teke unu nọ l'iphe-ęhuka!" **15** Töbudu iya

bụ; ndu Ízurelu sụ Chipfu: “Anyi meakwaru iphe-eji. Mee anyi iphe, dükpoē ngu pho ree. Ole-a; jiko dzonaa anyi ntanụ-a.” ¹⁶ Töbudu iya bụ; ẹphe wofukọta agwa ndu ọhozo ono, ẹphe dobechaaru ono; bya abaaharụ Chipfu eja. Aphụ, ndu Ízurelu nọ ono rwutabe iya l'ehu k'ophu ọ tọ duedu ike taa nshi.

¹⁷ No iya; a bya ekukqo ndu Amọnu k'ogu; ẹphe je anmaa anmanma ọgu l'alị Giladu. Ndu Ízurelu bya edzukobekwapho; je anmaa anmanma ọgu lẹ mkpukpu Mizupa. ¹⁸ No iya; nduishi Giladu sụ nwibe phẹ: “Onye vukpooru uzo je etsoo ndu Amọnu ọgu bẹ bụ onye ono a-bụru onye-ishu ndu Giladu l'ophu.”

11

¹ Jięfuta, bụ onye Giladu bẹ bụ onye ojogu ike dụ; ole ọ bụ nwatibe nwanyị ụkpara. Nna Jięfuta bẹ bụ Giladu. ² Unyomu Giladu bẹ nwụshiru iya ụnwu. O be teke ụnwegirimma unyomu iya ono byaru evushichaa; ẹphe chifu Jięfuta sụ iya: “I tii ketakwa oke l'unuphu ibe anyi; kèle ọq nwanyị ọzo bẹ nwụru ngu nụ.” ³ Töbudu iya bụ; Jięfuta gbafuru unwune iya ono gbaru lashịa alị Tobu je eburu. O buru l'eka ono; ndu ọgalemkpa wụ-pfuta iya bya etsoahaa ya.

⁴ A nonyaa; ndu Amọnu bya etsoo ndu Ízurelu ọgu. ⁵ Ọ bụru teke ono, ndu Amọnu tsoaharu ndu Ízurelu ọgu ono bẹ ndu bụ ọgerenya ndu Giladu tügenburu je ekua Jięfuta l'alị Tobu; ⁶ sụ iya: “Bya bya abụru onye-ishu anyi; k'ophu anyi a-dụ ike datsoo ndu Amọnu ọgu.”

⁷ Jiefuta sụ phẹ: “?Unu ta akponuru mu-aashi; chifu mu l'unuphu ibe nna mū? ?Bụ gunu kparụ iphe, ọ bụ nta-a, unu nō l'iphe-ehuka-a bẹ unu chọaharu mu bya?”

⁸ Ndu bụ ogerenya Giladu sụ: “Ọ ya meru g'o gude anyi byapfutashịa ngu-a; k'ophu ii-tsoru anyi je etsoo ndu Amọnu ọgu; lị bụru onye-ishi ndu bukota l'alị Giladu.”

⁹ Ọ ya bụ; Jiefuta sụ phẹ: “Unu -duta mu lashịa azụ gẹ mu je etsoo ndu Amọnu ọgu; ?mu a-bụru-a onye-ishi unu k'eviya mẹ Chipfu mee mu lwụ-kpee phẹ?”

¹⁰ Ndu bụ ogerenya Giladu ono sụ iya: “Ọ buepho Chipfu bẹ bụ onye-ekebe anyi lẹ ngu. Anyi ee-mejeephō iphe, i pfuru.” ¹¹ Tobudu iya bụ; Jiefuta bya etsoru ndu bụ ogerenya ndu Giladu ono. Ndu ono mee ya onye-ishi waa onye-ishi ojogu phẹ. Jiefuta nodu lẹ Mizupa pfushikota iphe ono, o pfuhawaru ono l'iphu Chipfu.

¹² No iya; Jiefuta bya ezia ndu-ozi g'ephe je ajia eze ndu Amọnu sụ iya: “?Bụ gunu bẹ anyi meru ngu, meru g'o gude i byatashịa anyi etso ọgu l'alị anyi?” ¹³ Eze ndu Amọnu bya ezia ndu ono, Jiefuta ziru ozi ono; sụ phẹ: “Iphe, kparụ iya nụ bụ lẹ teke ndu Ízurelụ shi l'alị Ijiputu wufuta bẹ ẹphe natakotaru mu alị mu shita l'eniyimu Anọnu jeye l'eniyimu Jiaboku; mbụ jasụ l'eniyimu Jiódanu. Unu nụ-phuchaa mu alị ọbu azụ nta-a lẹ nchị-odoo.”

¹⁴ Jiefuta bya ezikwaa ndu-ozi iya ọzo g'ephe je eziphu eze ndu Amọnu ono azụ; ¹⁵ sụ iya: “Waa

iphe, Jiefuta pfuru baa: Ndu Ízurēlu ta natakwaru alị ndu Mówabu; ọphu ẹphe anataduru ndu Amoru ali phe. ¹⁶ Teke ndu Ízurēlu shi l'alị Ijiputu lufuta be ẹphe shiru ụzo echięgu lufu le Eze-enyimu Uswe-uswe; gbé l'eka ono bahụ le mkpükpu Kadéshi; ¹⁷ O bụru le Kadéshi ono be ndu Ízurēlu nọ zia ndu-ozi g'ephe je epfuaru eze ndu Edomu sụ: 'Jiko g'anyi shijana-a alị ngu ghata.' Ọphu eze ndu Edomu ta angaduru phe nchi. Ẹphe byakwapho eje ezia eze ndu Mówabu egube ono; yébedua jíkakwapho. Ọ ya bụ; ndu Ízurēlu kwaa le Kadéshi. ¹⁸ Tòbudu iya bụ; ẹphe wulihu kwaseru echięgu; tsoru alị ndu Edomu waa kẹ ndu Mówabu gbaa mgburugburu; bya alufuta l'ụzo ẹnyanwu-awawa alị ndu Mówabu ono. Ẹphe je adorū l'azụ ẹnyimu Anonu azụ iya ophuu; ole ẹphe ta abahuduru l'alị ndu Mówabu; kele ọq ẹnyimu Anonu bụ oke alị ndu Mówabu ono. ¹⁹ Ndu Ízurēlu byakwa ezia ndu-ozu g'ephe je ezia Sihonu, bụ eze ndu Amoru, mbụ onye bu le mkpükpu Heshibonu sụ iya: 'G'anyi shijana-a alị ngu ghata lashịa alị nkanyi.'

²⁰ "Ophu Sihonu ekwekwapho gẹ ndu Ízurēlu ghata l'alị iya. Ọ bya ekukobekota ndu nkiya l'ophu; ẹphe wụfu je adorū le mkpükpu Jiahazu; ẹphe le ndu Ízurēlu lwugbabe ọgu. ²¹ Tòbudu iya bụ; Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízurēlu woru Sihonu; mẹ ndu nkiya l'ophu ye ndu Ízurēlu l'eka. Ẹphe lwụ-kpee phe. Ndu Ízurēlu nakota alị ndu Amoru, bụ ndu bu l'eka ono. ²² Ẹphe lwütakota alị ndu Amoru; e shi le Anonu jasụ

lẹ Jiaboku; mékwapho; a -gbẹ l'echięgu jasụ l'eniyimu Jiódanu. ²³ Qo ya bụ; eshi ọphu Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízuręlu chishichawaru ndu Amoru; bya eworu alị phẹ nụ ndu nkiya, bụ ndu Ízuręlu; ?ọ gbaru g'a nụ-phu ngu iya azụ ozo tọo? ²⁴ ?Tobudu iphe, agwa ngu, bụ Kemoshi nṣuru ngu bụ ọphu ịjì-kwẹ eka? Nokwapho g'anyịbedua e-nweru iphe, Chipfu, bụ Chileke anyi nṣuru anyi g'anyi nweru bụ ono. ²⁵ ?I ka eze ndu Mówabu, bụ Belaku nwa Zipo ree? ?O tsoru ndu Ízuręlu opfu? Tọo; ?ephe l'iya lwụru ọgu? ²⁶ Ndu Ízuręlu bukötaru lẹ Héshibonu; mẹ Arowa; mẹ nwa mkpükpu, nọ-pheru phẹ mgburugburu; mékwapho lẹ mkpükpu,nochaa l'aguga eniyimu Anonu ụkporo apha iri l'ise ophu. ?Bụ gunu meru iphe, i tị natachadaru alị ọbu lẹ teke ono? ²⁷ Mbędua te emeswekwaru ngu. Oo gubedua, byaru etsoaha mu ọgu bẹ gbẹ achọ mu opfu. Ole-a; gẹ Chipfu, bụ onye-ikpe, bukafukwa opfu ono, dürü ndu Ízuręlu yẹ ndu Amonu lẹ ntanụ." ²⁸ Ole eze ndu Amonu bẹ ta ngakpoddarу nụ nchị l'ozi ono, Jiefuta ziru g'e zia ya ono.

Jiefuta alwụ ndu Amonu

²⁹ Tobudu iya bụ; Unme Chipfu bya ejị Jiefuta ẹhu. O bya eshijaa alị Giladu; waa alị ndu Manásẹ; bya eshijaa mkpükpu Mizupa, nọ l'alị Giladu. O bụru lẹ mkpükpu Mizupa ono bẹ ọ gbẹ jeshia etso ndu Amonu ọgu. ³⁰ Jiefuta bya ekwee Chipfu ukwe; sụ: "O -bụru l'i woru Amonu ye mu l'eka; ³¹ bẹ iphe, vukpọ ụzo gbafuta l'ulo mu bya agba mu ndzuta mẹ mu -lwụ-kpee ndu Amonu

lwajẹ; bẹ a-bụru kẹ Chipfu. Mu e-gudeele iya pho gwee ngwěja-akpō-ọku.”

³² Töbudu iya bụ; Jiefuta bya atugbua jeshia etso ndu Amọnụ ọgu. Chipfu woru phẹ ye iya l'eka. ³³ E -shi lẹ mkpükpu Arowa jasụ l'uzo, eeshije abahụ lẹ mkpükpu Minitu bẹ o mękötaru mkpükpu ụkporo umerekete; mbụ gbua phẹ pyaapyaa jasụ lẹ mkpükpu Abelu-Keramim. Töbudu iya bụ; ndu Izurelu bya akapyabẹ ndu Amọnụ.

*Jiefuta eworu nwatibe iya kẹ mgbooko anụ
Chipfu*

³⁴ No iya; Jiefuta lwarutaephō unuphu ibe iya lẹ mkpükpu Mizupa; a bya ele ẹnya; nwatibe iya kẹ mgbooko nodu akụwa nkwa; ete ebvu; agba iya ndzuta. Nwamgboko ibe iya ono bụ nwa lanụ, ọ nwütaru kpækpu. Mbụ l'a -gufu iya bẹ o to nweedu nwa nwoke; ọzo nwa nwanyị ọzo ọ nwütabaaru. ³⁵ Jiefuta hümæe ya pho; o woru uwe iya lajashịa; bya arashịa: “Oowa-e! Nwada mu-e! I mewaru aphụ tsorù mu; mbụ mu bya abụru onye gba ẹka nwa; kẹle ukwe-iphe, mu kweru Chipfu bẹ mu ta adukwa ike gẹ mu te emeru iya ya.” ³⁶ Nwa iya nwanyị ono sụ iya: “Nnana mu! Iphe, i pfuru Chipfu bẹ i pfuwaru iya. Mee mu ęgube ono, i kwetawaru ukwe iya; eshinu Chipfu mewaru g'i gwata ndu ọhogu ngu bụ ndu Amọnụ ụgwo iphe, ęphe meru.” ³⁷ Sụ iya: “Ọle-a; iphe, ii-mekpōeru mu pho kpoloko bụ g'i haarụ mu ọnwa labo gẹ mu lẹ ndu ọnyà mu swịru je l'ubvú; je araa ékwa; kẹle mu ta abyadụ alụru ji.” ³⁸ Töbudu iya bụ; ọ sụ iya:

"Jenü." O dufu iya; o je l'úbvú je anqo ɔnwa labo yele ụnwumgboko, bụ ɔnyà iya. Ephe raa ekwa kèle ọ tọ byadu aluru ji. ³⁹ ɔnwa labo ono -bvuepho; ọ lapfushia nna iya. O woru iya mee ęgube ono, o kweru ukwe iya ono; ọphu yee nwoke akwajeduru jasuru ọ nwụhu. Ọ ya bụ; ọ bya aburu omelali, dù l'alị ndu Ízurelu; ⁴⁰ k'ọphu bụ l'aphagapha bẹ akatikpo ụnwumgboko ndu Ízurelu awụfuje je anqo ujiku ẹno gude nyata nwada Jiefuta ono; mbụ Jiefuta, onye Giladu ono.

12

Jiefuta yele ndu Ifuremu

¹ Töbudu iya bụ; ndu Ifuremu bya edzukobe k'ogu; bya adafụ azụ ęnyimu Jiódanu azụ iya ọphuu jeshia lę mkpükpu Zafonu je ajia Jiefuta; sụ iya: "?Bụ gunu meru iphe, i jeru alwụa ndu Amọnụ; ọphu i kuduru anyi? Anyi ejeakwa atụ ụlo ngu oku g'o tsupyabẹ gubedua."

² Jiefuta sụ phe: "?O kwa lę mu lę ndibe mu bẹ yele ndu Amọnụ shi nodu l'ukukanyi; mu kua unu; ọphu unu ekwedu bya adzqo mu l'eka phe.

³ Mu hümäepho l'unu ta agbaduru mu mkpu; mu woru ishi ndzụ mu tụa; dafụ azụ ęnyimu Jiódanu je adatso ndu Amọnụ ọgu. Chipfu meekwapho; mu lwụ-kpee phe. ?Bụhunu ole bẹ unu gbẹ nta-a byatashịa mu etso ọgu?" ⁴ Töbudu iya bụ; Jiefuta bya ekukobe ndu Giladu; ephe je etsoo ndu Ifuremu ono ọgu. Ndu Giladu lwụ-kpee ndu Ifuremu; kèle ndu Ifuremu sụru phe: "Unubẹ ndu Giladu; unu bụ nlwamụlwa, bya

eburu l'echilabo ndu Ifuremu waa ndu Manásę.”⁵ Ndu Giladu je akwachishichaa eka eerwuje erwurwu l'enyimu Jiódanu lufu le mkpükpu Ifuremu. Ọ nodu abujeru teke onye Ifuremu, nahuru nụ gbarwutaru l'eka ono; oosu phę: “Gę mu ghataeshikwa.” Ndu Giladu ono ajia ya sụ iya ?I bụ onye Ifuremu? Teke onye ọbu sürü: “Waawaa.”⁶ Ephe asụ iya: “Ọ dù ree; pfuedukwa: ‘Shiboletu.’” Ọ nodu abujeru; onye jeru iya ekuku; o -kuswee ya kua ya “Siboletu”; ephe egude iya woru gbua l'eka ono, eerwuje enyimu Jiódanu erwurwu ono. Le teke ono bę e gburu ndu Ifuremu, dù ụkporo ụnu nemadzụ ise l'ụnu ise.

⁷ Noo ya; Jiefuta ono, bụ onye Giladu ono; bürü onye-ikpe ndu Ízuręlu apha ishii. Ọ nwụhu; e lia ya le mkpükpu lanu, nọ l'alị Giladu ọbu.

Ibuzanu; onye-ikpe ndu Ízuręlu

⁸ Onye ọzo, byaru aburu Onye-ishi, ndu Ízuręlu ge Jiefuta nwụhuchaaru ono bę bụ Ibuzanu, onye mkpükpu Bętulehemu.⁹ Ọ nwütaru ụkporo unwoke l'unwoke iri; waa ụkporo ụnwanyi l'ụnwanyi iri. Ụnwumgboko ibe iya ono bę o keshichaaru ji l'ipfu ọzo. Ụnwu iya unwoke ono bę o jekwarupho alütachaaru ụnwumgboko l'ipfu ọzo. Ibuzanu bürü ishi ndu Ízuręlu apha ęsaa;¹⁰ nwụhu; e lia ya le mkpükpu Bętulehemu.

Elonu; onye-ikpe ndu Ízuręlu

¹¹ Ibuzanu buchaaru ishi; Elonu, bụ onye Zebulonu bya aburu ishi ndu Ízuręlu apha iri.

¹² Töbüdu iya bụ; Elonu, bụ onye Zebulonu bya anwụhu; e lia ya lẹ mkpükpu Ajialonu l'alị ndu Zebulonu.

Abudonu; onye-ikpe ndu Ízurèlu

¹³ Noo ya; Elonu nwụhuchaa; Abudonu; nwa Hilelụ onye shi lẹ mkpükpu Piratọnu bya aburu onye-ikpe ndu Ízurèlu. ¹⁴ O nwütaru ụkporo unwoke labo; bya enweru ụnwụ nwanwa, dù ụkporo unwoke l'unwoke iri. Ẹphe nweru ụkporo nkapfụ-igara eto lẹ nkapfụ-igara iri. Abudonu bürü onye-ikpe ndu Ízurèlu apha esato. ¹⁵ Abudonu; nwa Hilelụ, bụ onye Piratọnu nwụhu; e lia ya lẹ Piratọnu, nọ l'alị ndu Ifuremu l'alị úbvú úbvú ndu Amaléku.

13

Anwụnwu Samusinu

¹ Ndu Ízurèlu bya emee iphe-eji l'ẹnya Chipfu ozobaa. Oo ya bụ; o nwuru phẹ ye; ẹphe nọo ndu Filisitayinu l'eka ụkporo apha labo.

² O nweru nwoke lanu, bụ onye mkpükpu Zora, ẹpha iya bụ Manowa. O bụ onye shi l'ipfu kẹ Danu. O luru nwanyị; ọphu nyee ya ono ta atsudu ime; o nodu ọphu o tọ nwütaduru nwa.

³ Töbüdu iya bụ; ojozi-imigwe, kẹ Chipfu bya ehee nwanyị ono l'iphu; sụ iya: "Lenu; nta-a bẹ i tịi tsudu ime; ọphu o dudu nwa, i nwütaru; ole ii-tsuta ime; nwụa nwa nwoke. ⁴ Nta-a bụ g'i kwabekwapho ẹnya g'i tị ngu mee; ọphu i ngukwa iphe, atsụ atsutsu; ọphu i rikwa iphe, aasọ nsọ; ⁵ kẹle ii-tsuta ime nwụa nwa nwoke.

G'a ta kpukwa iya ishi; noo kele ọo-bụru onye dürü Chileke iche e -shi l'ępho. Ọo-wata adzọ ndu Ízuręlu l'eka ndu Filisitayinu."

⁶ Töbüdu iya bụ; nwanyị ono tüğbuja je epfuaru ji iya sụ iya: "Onye kẹ Chileke byapfutakwaru mu. Ọ düephō akpabiri g'ojozi-imigwe kẹ Chileke. Ole mu ta jíkwanuru iya eka o shi; ọphu ọ kókwanuru mu ępha iya. ⁷ Ole ọ sụru mu lę mu a-tsúta ime; nwụa nwa nwoke. Lę nta-a bẹ bükwa gę mu ba angúshi mée; ọphu mu angükwa iphe, atsụ atsútsu; ọphu mu erikwa iphe, aasọ nsọ; kele nwata ono a-bụru onye dürü Chileke iche e -shi teke ọ nọ l'ępho jeye mbóku, ọo-nwụhu."

⁸ Töbüdu iya bụ; Manowa bya epfurū nụ Chipfu sụ: "Nnajịuphu; jiko menaa g'onye kẹ Chileke ono, i ziru; ọ byapfuta anyi ono lwaphuta azụ ọzo bya egoshi anyi g'anyi e-shi hee nwata ono, aa-nwụ onoya." ⁹ Chileke nüma iphe ono, Manowa pfurū ono. Ojozi-imigwe kẹ Chileke ono byapfuta nwanyị ono ọzo lę teke ọ nọ l'ęgu; ole Manowa, bụ ji iya bẹ yele iya ta atükoduru nödu l'eka ono. ¹⁰ Nwanyị ono gbaępho ęgwegwa je epfuaru iya ji iya sụ: "Lenu-o! Nwoke ono, byapfutajeru mu mbóku pho-a bẹ rwuakwaru ọzo!"

¹¹ Manowa gbalihu tsoru nyee ya ono jeshia. Ọ bya abyapfuta nwoke ono; ọ jia ya sụ: "?Bụ ngu bẹ pfujeru opfu nụ nyee mu-a?"

Ọ sụ iya: "Ọo mu."

¹² Ọo ya bụ; Manowa sụ iya: "Teke iphe ono, i pfurū ono vükotaerupho; ?denu ęgube anyi ee-

gude hee nwata ono? Teme; ?bu ḡunu a-b̄uru ozi iya?”

¹³ Ojozi-imigwe k̄e Chipfu ono s̄u iya: “Ḡe nyee ngu mek̄otaephō iphe, mu pfuru iya ono. ¹⁴ Ḡo to rikwa iphe, shikp̄o l'akp̄uru vayinu; ɔphu ɔ nḡukwa m̄e; ɔphu ɔ nḡukwa m̄e, ats̄u ats̄utsu; ɔphu o rikwa iphe, aas̄o ns̄o. Iphemiphe ono, mu t̄ushiru iya ekemu iya ono b̄e oo-mek̄ota.”

¹⁵ Manowa s̄u ojozi-imigwe k̄e Chipfu ono: “Jiko g'anyi sede n̄u ngu g'ị n̄odu g'anyi gude nwa mkpi meeru ngu nri.”

¹⁶ Ojozi-imigwe k̄e Chipfu ono s̄u: “Unu e-sedekp̄okwa mu; ole mu tee erikwa nri unu. Ole ɔ -b̄uru l'ọo ngweja-akp̄o-oku b̄e unu eme g'unu gwee; unu gweru iya n̄u Chipfu.” ɔphu Manowa amakwanu l'ọo ojozi-imigwe k̄e Chipfu b̄e ɔ bu.

¹⁷ T̄obudu iya bu; ɔ bya ajia ojozi-imigwe k̄e Chipfu ono; s̄u iya: “?Iiza ḡunu; k'ɔphu anyi akwabékwanu ngu ùbvù m̄e iphe ono, i pfuru ono vükotaephō?”

¹⁸ Ojozi-imigwe k̄e Chipfu ono s̄u iya: “?Bu ḡunu kparu iphe, ijji mu iphe, mu aza? Ẹpha mu dakikwaru uche amadu.”

¹⁹ T̄obudu iya bu; Manowa bya akp̄uta nweghu yek̄obe iya ngweja-nri; bya egweshiru iya Chipfu l'eli mkpuma. Manowa yee nyee ya nodukpoephō ele enya; Chipfu mee iphe, du biribiri; ²⁰ noo k̄ele ɔku gbanwuhuérupho l'eli eka ono, eegweje ejia ono; kp̄umia ala l'igwe; ojozi-imigwe k̄e Chipfu ono bah̄u l'iróku ono. Manowa yee nyee ya h̄umaphō iphe ono; ephe dachaa woru iphu kpube l'alí. ²¹ Ojozi-imigwe

ké Chipfu ono mecha; ọphu ọ chafutabaeduru l'iphu Manowa yee nyee ya. Manowa gbé teke ono maru l'oo ojozi-imigwe ké Chipfu bẹ ọ bụ.

22 O sụ nyee ya ono: “Anyi a-nwuhukwa; noo kélé ọ Chileke bẹ anyi húmaru ono!”

23 Nyee ya ono sụ iya: “Qome ọ dù Chipfu g'o gbua anyi ebugbu mè o togo natadunu ngweaja-akpo-óku waa ngweja-nri ono, anyi nṣru iya ono; ọphu o togo goshidunu anyi iphemiphe-a; ọphu o togo pfukwarupho anyi iphemiphe-a, o goshiru anyi-a.”

24 Nwanyị ono mecha bya atsuta ime; nwụa nwa nwoke; bya agua ya Samusinu. Nwata ono bya evuta; Chipfu kebe iya l'oma. **25** No iya; Unme Chipfu bya emeahaa ya ire l'ehu lè teke ọ nọ lè mkpükpu Mahane-Danu, nọ lè mgbaka mkpükpu Zora waa mkpükpu Eshutolu.

14

Samusinu alu nwamgboko Filisitayinu

1 O be ujiku lanu; Samusinu jeshia mkpükpu Timuna. Ọ buru l'eka ono bẹ ọ húmaru nwamgboko Filisitayinu lanu. **2** O bya alarwua unuphu; je asụ ne iya yee nna iya lè ya jekwaru mkpükpu Timuna; ya húma nwamgboko ndu Filisitayinu lanu. Sụ g'e jekwa alütaru iya ya g'o buru nyee ya.

3 Nna iya waa ne iya ono sụ iya: “?Tọ dükpodaa nwanyị, dù ngu ree l'ime ụnwada abubu ngu phe; ọzoo lè ndibe anyi? Gubedua; ? bụ l'ibe ndu Filisitayinu, bụ ndu te ebuduru úbvù ono bẹ ii-jeshia alu nwanyị?”

Ole Samusinu süleru-a nnana iya g'o je alutaru iya ya; l'oo ya bu nwamgboko ama iya mma shii.

⁴ Ophu nna iya yee ne iya ta amadu l'oo Chipfu be iphe ono shi l'eka; mbu le Chipfu acho g'oo-shi mekata ndu Filisitayinu; kele teke ono be ndu Izurelu no l'eka ndu Filisitayinu.

⁵ Töbudu iya bu; Samusinu yee nna iya waa ne iya tuko swiru jeshia Timuna. Ephe rwuepho l'opfu-vayinu, nogbaa le Timuna ono; a bya l'amaru; nwa oduma lufutawa; aba hanyihanyi azo-kube Samusinu. ⁶ Unme Chipfu bya abya iya l'ehu k'ike. O zuepho oduma ono gburumu; gude eka labushia ya g'onye labushiru nweghu nshii. Ophu o pfuduru nna iya; waa ne iya iphe ono, o meru ono.

⁷ O ya bu; o bya atugbua jepfushia nwanyi ono, oopfu k'alulu ono; yee ya bogbabechaa; nwanyi ono nodu ama iya mma shii. ⁸ E mechaa g'a nonyaaru; o laphushia azu je iya aluta; o swiba ge ya huma odzu oduma pho. O huma l'enwu gbawaru iya ite; manu-enwu duwa iya. ⁹ O gude eka kukuta iya ritisoru uzo. O jepfuepho nna iya waa ne iya; o nu pho; ephe ria. Ophu o pfukwanru pho l'oo l'odzu oduma pho be o kukutaru manu-enwu obu.

Ílú, Samusinu túru

¹⁰ Töbudu iya bu; nna iya bya ejeshia g'o huma nwanyi ono. Samusinu bya eshia nri ekele-nwanyi l'eka ono; kele oo g'unwoke, alu nwanyi l'eka ono emejekpoo bu ono. ¹¹ No iya; ephe humaephoe Samusinu; ephe duru umadzu

ükporo l'iri yeru iya g'ephe l'iya tuko nodu.
¹² Samusinu bya asu phę: "Gę mu tukpodarupho
 unu ilú lanu. O -büru l'unu körö mu iphe, o bü
 l'ime abalı ęsaa, a no lę nri-a bę mu a-nu unu
 uwe mgbalanu ükporo l'iri waa uwe, du iche
 iche ükporo l'iri. ¹³ Teke o bü l'unu ta akötaduru
 iya; unu anu mbedula uwe mgbalanu ükporo l'iri
 waa uwe, du iche iche ükporo l'iri."

Ephe su iya: "Tueshiduru anyi ilú ngu obu;
 g'anyi núma."

¹⁴ O bya atüaru phę iya su:

"Iphe, erije iphe bę iphe, eeri eriri shi lufuta.
 Iphe, nweru ıkpehu bę iphe, atsọ ụtso shii
 lufuta."

A noo abalı eto; opezhe ephe adudu ike koo iphe,
 ilú ono bü.

¹⁵ O be lę mbóku k'eno; ndu ono su nyee
 Samusinu ono: "Dee ji ngu edede g'o karu anyi
 iphe, ilú ono bü; ọdumeka bę anyi e-tsukwa ngu
 oku; gụ lę ndibe nna ngu. ?Bü iphe, i yeru anyi
 g'anyi bya bü g'i nata anyi iphe, anyi nweru tö?"

¹⁶ Töbudu iya bü; nyee Samusinu ono bya
 anodu iya l'iphu raahaa ékwa; su iya: "Mu du
 ngu ashị! I ti yeduru mu obu ilile! I turu ndibe
 anyi ilú; opezhe i ti kaduru mu iphe, ilú obu bü!"

O su iya: "Mu ta akoduru iya nna mu; ọzoo
 ne mu; ?denu gę mu e-shi bya akɔ-chiaru iya
 gubedua?" ¹⁷ Nwanyị ono rakota ékwa ujiku
 ęsaa, ephe no lę nri ono. Oo ya bü; o be lę
 mbóku k'ęsaa ono; o woru iya körö iya; kélé
 oopfukpoeru iya phę g'o körö iya ya. Yębedua
 je eworu iphe, ilú ono bü körö ndibe phę ono.

18 Enyanwu bya ariba le mboku k'esa ono; ndu mkpukpu ono su Samusinu:

“?Bu gunu be ka manu-enwu uteso?

?Bu gunu be ka oduma okpehu?”

Samusinu su phē:

“O to bu l'unu kularu l'eka ada-eswi mu no;
be unu tege adukwa ike koo iphe, ilu mu ono
bu.”

19 Tobudu iya bu; Unme Chipfu bya iya l'ehu k'ike; o buru iya eje m kpukpu Ashikelonu je echigbushia ukporo umadzu l'umadzu iri; natakota phē iphe, ephe nweru. O chiru uwē phē, du iche iche chiru nu ndu ono, kōtaru ilu ono, o tūru ono. O gude ehu-eghu, enwu iya phuruphuru l'ehu lashia ibe nna iya. **20** Ephe woru nyee Samusinu ono kee ḥonyà Samusinu, yeru iya eka le teke ọolu nwanyị ono.

15

Samusinu atu oku l'iphe, ndu Filisitayinu meberu l'alí

1 O rwuerupho teke eebuje witi; Samusinu kputa nwada eghu; kpapfushia nyee ya ono. O rwua o su ogo iya ono: “Mu e-jepfuakwa nyee mu le m kpuru nkiya.”

Ophu nna nyee ya ono te ekwedu g'o bahu l'ime ulo; **2** su iya: “Mu maru le nyee ngu ono be du ngu ashị ọkpobe adudu. Oo ya meru g'o gude mu kee ya ḥonyà ngu.” Su iya: “?Nwune iya ke nwata ta akadu iya ama mma tọ? Dutachinaa yebuedua.”

³ Samusinu su phę: "Nta bę mu nweru ęka mu a-gbabę ọkpa meshia ndu Filisitayinu iphe ike; ọphu ụta taa dudu mu iya." ⁴ Oo ya bụ; ọ tıgbua je akpukoo uphęga lę ndzụ; kpüta phę ükporo iri l'ise; gude phę l'ite-odzu ligbabęchaa phę ębo ębo. O bya eworu ówá lipyabęchaa phę lę mgbaka ite-odzu ono. ⁵ O bya anwuru ọku yekota l'ówá ono; parụ uphęga ono hashichaa ęka l'ęka witi ndu Filisitayinu nö. O tükota ọku lę witi, e gbushiaru egbushi; mę ndu ọphu e teke egbushidu egbushi; je akpaa l'opfu-vayinu mékpoo oshi olivu phę.

⁶ Töbusu iya bụ; ndu Filisitayinu su: "?Bụ onye meru iphe ọwa?"

A su phę: "L'oo Samusinu, bụ ọgo nwoke Timuna bę meru iya nụ; kélé e dutaru nyee ya kee ọnyà iya." Oo ya bụ ndu Filisitayinu tıgbuepho je egude nyee Samusinu ono; waa nna iya kpoo ọku.

⁷ Samusinu su phę: "Eshinu unu gbę mee egube-a bę mu ta abyadụ aha unu; jasụ mu emelataada unu!" ⁸ O tsso phę ọgu ehuka ehuka; gbushia ndu dù igwerigwe l'ime phę. O mechaa bya atıgbua je anodu l'ogba, nö l'oke mkpuma lę mkpükpu Etamu.

⁹ Töbusu iya bụ; ndu Filisitayinu wufu je adoru l'alí Jiuda k'ogu; nochaa jasụ lę mkpükpu Lehi. ¹⁰ Ndu Jiuda jia su: "?Bükwa ole bę unu byaru anyi etso ọgu?"

Ephe su: "Anyi byaru g'anyi gude Samusinu melata iya ugwo iphe, o meru anyi." ¹¹ Oo ya bụ; ụnu nemadzụ ęsaa l'ükporo iri, shi l'alí

Jiuda zafu jepfushia Samusinu l'ogba, no l'oke mkpuma le mkpukpu Etamu ono je asu iya: "? Bu egube gunu be i meru anyi owana? ?Ti madu l'anyi no l'eka ndu Filisitayinu?"

O su phe: "Oo iphe, ephē meru mu be mu melataru phe."

¹² Ephē su iya: "Anyi byakwaru g'anyi kee ngu egbu; kputa je anu ndu Filisitayinu."

Samusinu su phe: "Unu riaru mu angu l'unu te egbudu mu l'onwunu."

¹³ Ephē su iya: "Waawaa; anyi te egbukwa ngu. A kwa egbu be anyi e-ke ngu kpoloko; kputa ngu je anu phe." Ephē bya egude okpukpu ophúú labo kee ya egbu; bya akpufuta iya l'oke mkpuma ono.

¹⁴ O rwutashia le mkpukpu Lehi; ndu Filisitayinu turu oko kpua ya; gbapfushia ya. Unme Chipfu bya iya l'ehu k'ike. Okpukpu ono, e kekotaru iya l'eka ono ribushihuephoo g'ebao-ghu, e gude oku dabua; egbu ono, e kekotaru iya ono gbabushihukota iya l'eka dashihu. ¹⁵ O humaekwapho okpu-agba nkapfu-igara, du ophúú ophúú; o dzukotae l'iya pho; gude iya chigbushia unu umadzu labo l'umadzu ukporo iri. ¹⁶ Tobudu iya bu; Samusinu su:

"Okpu-agba nkapfu-igara be mu gude mee;
ephē kuta l'ikpo l'ikpo;
mbu; l'oo okpu-agba nkapfu-igara
be mu gude gbushia unu umadzu labo
l'umadzu ukporo iri."

¹⁷ O pfuebechaa nno; o tuphaa okpu-agba nkapfu-igara ono; woru eka ono gube "Ramatu-Lehi", bu iya bu "obvudu okpu-agba".

18 Töbüdu iya bụ; ẹgu-mini bya agushiaha ya ike; ọ raku Chipfu; sụ iya: “Ọo ngu bẹ meru g'onye-ozi ngu lwụ-kpe k'ophu paru eka egube-a. Nta; ?bu-chia ẹgu-mini bẹ a-gbẹ gbua mu; mu adaba ndu ono, bugba akpapyi ono l'eka?”

19 Chileke woru eka du nsuda lẹ mkpükpu Lehi gbawaa; mini soshiahaa ya. Samusinu bya angucha mini ono; ike bya adu iya; obu guzeta iya. O woru eka ono gube Enu-Hakore, bụ iya bụ “obvu-mini onye rakuru nụ”. Obvu-mini ono noephō lẹ mkpükpu Lehi byasụ ntanụ.

20 Samusinu bụru Onye Ikpe ndu Ízurelu ükporo apha lẹ teke kẹ ndu Filisitayinu ono.

16

Samusinu aphokata oğuzo, eeshije abahụ lẹ mkpükpu Gaza

1 Samusinu bya ejee mkpükpu Gaza; je ahụma nwanyị ükpara; o jee yee ya kwaa. **2** Töbüdu iya bụ; a bya epfuaru ndu Gaza sụ: “Samusinu bẹ byakwaru l'eka-a!” Ọo ya bụ; ndu mkpükpu ono je aso-phee eka ono nodu kwabekotaru iya l'enyaishi ono l'ophu; nodukota ngguinguji l'ọnụ eka eeshije abahụ lẹ mkpükpu ono kwabekotaru iya l'enyaishi ono l'ophu asuje: “L'iphóró nchi-abohu bẹ anyi e-woru iya gbua.”

3 Samusinu zé l'eka ono jeye l'echilabø abalị. Ọ gbẹ teke ono gbalihu je aphokata mgbo-oğuzo, e yeru l'ọnụ-abata mkpükpu ono; phokatachaa yee itso labø, e gude yee oğuzo ono; mbụ phötä mè mgbo-ígwè g'ohakota dẹe l'ukuvu. O

vutakota iya je enyihu mkpakpönu úbvú ono, nō gha iphu lę mkpükpu Héburonu ono.

Samusinu yee Delayila

⁴ Töbudu iya bụ; a nonyaephō; o bya eje eyee nwanyị, bu lę nsüda Soreku obu. Ephā nwanyị ono bụ Delayila. ⁵ Ndu-ishi ndu Filisitayinu bya ejepfu nwanyị ono je asụ iya: “Dejibekpoe ya phō g'o goshi ngu eka ọkpēhu iya ono, parụ eka ono nökpoo; dekwaa ya phō g'o karu ngu g'anyi e-shi gude iya kee ya egbu; bya akapyabę iya.” Ephē sụ nwanyị ono l'ephē a-nuçhaa ya ẹkpa mkpōla-ochaa iri lę nanụ l'ehu l'ehu.

⁶ Oo ya bụ; Delayila jepfu Samusinu je asụ iya: “Jiko kanuru mu iphe, meru g'o gude ejo ọkpēhu dù ngu egube-a; iikafuaru mu egube ee-me gudekpoo ngu kee ngu egbu; mee ngu ewere.”

⁷ Samusinu sụ iya: “O -bürü l'e gude ọkpukpu ęsaa, a swiru k'òphúú, ta akpohuduru nkụ kee mu egbu; bę mu a-byaeephō adụ arwụhu; mu abyá adụ g'onye ọzo dù.”

⁸ Töbudu iya bụ; ndu-ishi ndu Filisitayinu bya achịe Delayila ọkpukpu ęsaa, a swiru k'òphúú, ta akpohuduru nkụ; o gude iya kee ya egbu.

⁹ A chiru nemadzụ domishia l'ime mkpuru; ephē nōdu kwagebe akwagebe. O keebechaa ya ya; o sụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O gbabushia ọkpukpu ono g'o bụ ęba-oghu bę e gude ọku dabua. Oo ya bụ l'a ta chọ-vuduru eka ọkpēhu iya nō.

10 No iya; Delayila sụ Samusinu: “Iichi mu eswe; bya adzụ-pheru mu ụka. Jiko kanụru mu g'ee-shikpọ kee ngu egbu.”

11 O sụ iya: “Oo e -gude eri ọphúú, ta adudu iphe, e mejewaru iya kee mu pyataa; mu aby adivesi arwụhi; dù g'onye ozo dù.”

12 Oo ya bụ; Delayila bya achịta ọkpukpu ọphúú gude kee ya egbu. O nweru unwoke, domiru onwophe l'ime mkpuru; kwaberi iya. O sụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O lwubilihi; woru ọkpukpu ono, o keru iya l'eka ono gbabushia g'o bụ ẹba-oghu. **13** Delayila bya asụ Samusinu: “Ime teke i shikwanụ chita mu eswe; bya adzụ-pheru mu ụka. Kanụru mu egube ee-shikpọ kee ngu egbu ọbu.”

O sụ iya: “O -bụru l'i hakaharu egbushi mu-a ụzo ęsaa; bya eworu iya ganga l'iphe, eegudeje ekwe ękwa; mbụ kwepyabechaa egbushi mu ono l'iphe iigudeje ekwe ękwa ono; bya egude ngga, i gudeje ekwe ękwa kpopyabeshia ya ike l'iphe iikweje ękwa ono bẹ mu a-bya adu arwụhi; mbụ bya adu g'onye ozo dù.”

14 Tobudu iya bụ; Samusinu kuərupho mgbenya; Delayila bya aloṭa egbushi ono, a hakaharu uzi ęsaa ono kwepyabę l'oghu, e gudeje ekwe ękwa; bya egude ngga, e gude ekwe ękwa kpopyabeshia ya ikike. O bya asụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O zilihi lę mgbenya, ooku; mi-lita ngga ono; waa iphe, e gudeje ekwe ękwa; mę oghu, e gudeje ekwe ękwa ono. **15** O sụ iya: “?Denu g'ii-shi sụ l'i yeru mu obu l'ebé abụ l'obu ngu nọ l'eka

mu nō? Owaa kwewa ugbo ẹto, i chikotachaaru mu eswe; ọphu i kwedu koro mu ẹka ọkpehu ngu ono, paru ẹka ono nōkwoo.” ¹⁶ Tōbudu iya bụ; ọ tū-chinyaa ya nchị; epfupheru iya iphe ono mbokumboku; mbụ pfutabe iya k'ọphu bụ l'ike bvutchaaaru Samusinu bvụ ęsha iya. ¹⁷ Ọ ya bụ; ọ bya eworu obu iya pfukotaru iya; sụ iya: “A ta adajeduru mu akwọ l'ishi; kélé mu shi l'ępho ne mu bürü onye dürü Chileke iche.” Sụ iya: “Ọ -bürü l'a kpúshiru mu ishi; ike mu alufu mu l'ęhu; mu abya adu arwuhu; mbụ dù g'onye ozo mmanu.”

¹⁸ Delayila maerupho l'o pfuwaru iya obu iya; o zia ozi g'e je ezia ndu-ishi ndu Filisitayinu ono; sụ phẹ-a: “Unu lwafua azụ ọgiya-a l'o pfugbuwaru mu iphemiphe.” Ọ ya bụ; ndu-ishi ndu Filisitayinu gude okpoga ono, ęphe kweru iya ukwe iya ono byatashia. ¹⁹ Ọ bya emee Samusinu ọ nōdu iya l'utapfu kuru mgbenya. O kua nwoke lanụ; ọ bya akpúshia ya ęgbushi iya ono, a swingashiru uzi ęsaa ono. Ọ kpúshichaa ya ya; Delayila kapyabę iya; ọkpehu iya ono phefuwa iya l'ęhu. ²⁰ Tōbudu iya bụ; ọ sụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” Ọ bya etehu lę mgbenya ono gbę ria sụ: “Gę mu bya emee gę mu emejehawaa; mu a-nyikofu nweru onwomu.” Ọphu ọ tọ madu lę Chipfu bę pawaru iya haa. ²¹ No iya; ndu Filisitayinu bya egude iya; woru iya ęnya swooshia; kpuru iya jeshia mkpükpu Gaza. Ęphe bya ekee ya ęgbu; woru ęgbirigba onyirubvu tua ya; kpüta iya ye lę mkpоро o je egweaha ereshi l'ulo mkpоро. ²² A nonyaa ęgbushi, nō iya

l'ishi ono bya erwutaaha ọzo g'a kpụshicharu iya ya ono.

Anwụhu Samusinu

²³ Ndu-ishi ndu Filisitayinu bya edzukobę g'ephe gwee ngweja, paru eka nü agwa phę, bụ iya bụ Dagonu; tekwaapho ęswa; kélé ęphe epfu sụ: "Agwa anyi bę wowaru onye ọhogu anyi, bụ Samusinu ye anyi l'eka." ²⁴ Ndu ono hụmaerupho Samusinu; ęphe wata etu agwa phę ępha; asuje: "Agwa anyi bę wowaru onye ọhogu anyi ye anyi l'eka; mbụ onye ono meru; alị anyi bürü mkpurupyata ono; mbụ onye bụ iya gbushiru igwerigwe l'ime anyi ono."

²⁵ Emereme jie phę pho ęhu; ęphe tüşchia ụzu; sụ: "G'e dufutaedurunu anyi Samusinu g'o meeru anyi iphe, ezi ọnochı." Ọ ya bụ; a bya edufuta iya l'ulo-mkporo; ọ bya emeahaaru phę iya. O be teke ęphe meru iya ọ pfuru lę mgbaka itsو, gudegbaa ụlo ono; ²⁶ Samusinu pfuaru nwokoro, sekpu iya l'eka sụ: "Meekwa mu gę mu mevuchaa itsو ono, gudechaa ụlo ono k'ophu bụ lę mu a-daphube iya." ²⁷ Ulo ono bę unwoke mę ụnwanyi jiru ejiji tsua erupfu. Iphe, bụ ndu-ishi ndu Filisitayinu g'ephe ha bę nökota l'eka ono. L'eli ụlo ono bę unwoke l'ụnwanyi, nō iya nü rwuru ụnu ęsaa l'ükporo iri, bụ ndu nökota ele Samusinu l'eka oomeru phę iphe, ezi ọnochı ono.

²⁸ Töbudu iya bụ; Samusinu bya epfuru nü Chipfu sụ iya: "Gübe Nnajjuphu, bụ Chipfu; nyatanụ mu! Gübe Chileke; jiko menaa g'ike dufua mu ugbo lanụ-a; k'ophu mu e-gude ugbo

lanụ-a gwata ndu Filisitayinu ụgwo ẹnya mu ẹphenebo-a.”²⁹ No iya; Samusinu bya aworu eka l'itso labo, bụ iya gude ụlo ono. O bya azụ-beshichaa ya eka ike; mbụ zụ-be ọphu nọ iya l'ekutara; bya azụbe ọphu nọ iya l'ekicha.³⁰ Samusinu bya asụ: “Gẹ mu lẹ ndu Filisitayinu tükowaro nwụshihukota!” O bya atsụ-rweta; gude ike iya l'ophu nwubekota l'itso labo ono; ụlo ono daa; tüpyabekota ndu-ishi ono; mẹ ndu ọzo nökota l'ime ụlo ono. Oo ya bụ lẹ ndu Samusinu gburu lẹ teke ọ nwụhuru bẹ ka igwerigwe eme lẹ ndu ọphu o gbushiru teke ọ nō ndzụ.

³¹ Töbüdu iya bụ; ụnwunna iya waa ndibe phẹ tügbua je apata iya. Ephe je eworu iya lia lẹ mgbaka mkpükpu Zora waa mkpükpu Eshutolu l'ilu Manowa, bụ nna iya. Samusinu bẹ kperu ikpe lẹ Ízurelu ụkporo apha.

17

Mayika agwọ ọbvụ

¹ O dürü nwoke lanụ, ẹpha iya bụ Mayika, shi l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu. ² O nonyaephə ọ sụ ne iya: “Ekpa mkpola-ochaa iri lẹ nanụ ngu ono, e wotajérupho; mbụ mu nümajeru eka jiitụ onye wotaru iya nụ ọnụ ono bẹ bükwa mu gude iya; mbụ l'ọqo mbedua bẹ wotaru iya nụ.”

Ne iya ono sụ iya: “Gẹ Chipfu kebekwa ngu l'oma; nwa mu!” ³ O bya eworu ụnu mkpola-ochaa labo l'ụkporo mkpola-ochaa iri l'ise ono nụ-phu ne iya azụ. Ne iya ono sụ: “Mkpola-ochaa, shikota mu l'eka bẹ mu tükowaru doberu

Chipfu iche gę nwa mu gude iya meta ntékpe, a pyıru apyıpyi; waa Ọbvu, a kpuru akpükpu. Oo ya bụ le nta-a bę mu a-nụ-phu ngu iya azụ.” ⁴ Oo ya bụ; ọ bya eworu mkpola-ochaa ono nụ-phukota ne iya ono azụ; ne iya ono ye eka le mkpola-ochaa ono wota iya Ụkporo mkpola-ochaa iri je achie onye akpuje mkpola-ochaa. O gude iya kputa ntékpe; waa Ọbvu. E je eworu iya dobekota l'ulo Mayika. ⁵ Mayika nweru ulo-nshi; bya enwekwarupho uwe-ukuvu; mèkwapho Ọbvu ozobaa. O woru onye lanụ l'ụnwụ iya unwoke mee onye agwaję iphe. ⁶ Teke ono bę ndu Ízurelụ eshidu nweru ndu eze; onyemonye nöodu anöoduje eme g'o dü iya. ⁷ Tobudu iya bụ; o dñru nwokorobya lanụ, bụ onye Lívayi, shi le mkpükpu Béturehemu, nö l'alị Jiuda. O shi buru l'echilabø ndu ipfu Jiuda. ⁸ Nwoke ono lụfu le mkpükpu ono tüğbua jeshia achọ eka ọzo, oo-buru. O jenyaa bya abahụ ibe Mayika l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu ono. ⁹ Mayika jịa ya sụ: “?Bụ awe bę i shi?”

Ọ sụ iya: “Mu bükwa onye Lívayi. Mu shi le Béturehemu, nö l'alị Jiuda; mu nöodu achọ eka mu e-buru.”

¹⁰ Tobudu iya bụ; Mayika sụ iya: “Gę mu le ngu bunuru; g'i bñru nna mu waa onye a-nöoduje agwarụ mu iphe. Mu a-nuje ngu mkpola-ochaa iri l'apha; akporu ngu uwe; bya azukwa ngu pho le nri.” ¹¹ No iya; onye Lívayi ono kweta gę yee nwoke ono buru. Nwokorobya-a bya adụ Mayika g'o bụ onye lanụ l'ụnwụ iya. ¹² Tobudu iya bụ; Mayika bya emee onye Lívayi ono onye agwajeru iya iphe; ọ bya aburu onye gwaaharụ

iya iphe; buwarüroo ya l'ibe Mayika. ¹³ Oo ya bụ Mayika pfua sụ: "Nta-a bẹ mu makpooru lẹ Chipfu ee-me g'iphe dürü mu lẹ ree; eshi ọphu onye Lívayi bụwa iya agwajeru mu iphe."

18

Ndu Danu acho alị, ephe e-buru

¹ Teke ono bẹ ndu Ízurèlu te nwedu onye eze. O bụru teke ono bẹ ipfu Danu shi acho ẹka ephe e-buru; kèle ọ to dudu alị, a hēru phẹ, g'o bụru oke alị phẹ l'echilabọ ọkpa-ipfu ndu Ízurèlu. ² Oo ya bụ; ndu Danu ono bya ezia ndu ojogu ụmadzu ise, shi lẹ mkpükpu Zora waa mkpükpu Eshutolu g'ephe je anwụa ngge l'alị ono; maru g'o gbaru. Ndu ono bẹ nọ-chikotaru ẹnya unuphu phẹ g'o ha. Ephe sụ phẹ g'ephe tūgbua je anwụa ngge l'alị ono. Ndu ono jerwua l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu; bya abahụ l'ibe Mayika je akwaa akwakwa l'ẹnyashi ono. ³ Ephe nọ-kubeephə ibe Mayika ntse; ephe nụma olu-opfu nwokorobya, bụ onye Lívayi pho; bya amamobeerupho l'oo ya bẹ epfu opfu. Oo ya bụ; ephe bahụ l'eka ono; je ajia ya sụ: "?Bụ onye du ngu bya l'eka-a? ?Bụ gunu bẹ iime l'eka-a? ?Bụ gunu meru iphe, i nọ l'eka-a?"

⁴ O bya edoshikotaru phẹ iphe, Mayika meshikotaru iya; sụ phẹ: "Mayika bẹ butaru mu ebuta gẹ mu bụru onye agwajeru iya iphe."

⁵ Tobudu iya bụ; ephe sụ iya: "Jiko jịtaeduru anyi Chileke g'anyi maru ije anyi-a; ?oo-nweru-a ishi?"

6 Onye uke ono sụ phę: “Unu jee lę chiriri werere. Chipfu bę tōwaru unu ụzo l'ije unu ono.”

7 Tōbudu iya bụ; ụmadzu ise ono tüğbuia bya ejerwua mkpükpu Layishi. Ephe rwua l'eka ono bya ahụma gę ndu bu iya nü tüsaru ęhu. Ephe bukpöephö nwajii; nweru onwophę gę ndu Sayidonu bu; kélé ọ to dudu onye-ishı, emekpa phę ęhu l'alị ono m'ilile. Ephe bukwaphö ndu Sayidonu üzanya; ophu ọ dudu ndu ozo, ephe l'ephe emegbaa. **8** Ephe bya alaphu azụ lę Zora; mę lę Eshutolu. Unwunna phę jịa phę sụ: “?Denu g'unu jeru iya?” **9** Ephe sụ: “Unu wulihu g'anyi je etsoo phę ogu; kélé anyi humawaru l'alị ọbu bę dụ rengurengu. Mbụ; ?unu nökxadua gbüligbuli? Unu te ejekwa anmarwübe k'eje alwüta alị ono. **10** Teke unu rwuérupho ęka ono bę unu a-humá gę ndu bu iya nü tuzoshibukotaru ęhu; humakwaphö g'alị ono ha kę phorokotokongu. Chileke woakwaru alị ono ye unu l'eka; mbụ alị, ta adüdu iphe, dụ lę mgboko-a dürü ophu dụ iya uko.”

11 Tōbudu iya bụ; ụnu unwoke lę unwoke ükporo iri, bụ ndu ipfu Danu ono bya akwaa ngwoğu shi lę Zora mę Eshutolu wüfu jeshia. **12** Ephe jenyaa; ephe je adoru lę mgboru mkpükpu Kiriyat-Jiarimu, nọ l'alị Jiuda. Ọ ya meru iphe, ụzo enyanwu-arịba Kiriyat-Jiarimu aza Mahane-Danu, bụ iya bụ “odu Danu” byasụ ntanụ-a. **13** O bürü ęka ono bę ephe shi jeshia l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu; bya awuba ibe Mayika.

Ndu Danu apata ọbvu Mayika

¹⁴ Töbudu iya bụ; ụmadzu ise ono, jeru anwụa ngge l'alị ndu Layishi ono pfuaru ụnwunna phẹ ono sụ: “?Unu maru l'ulo-a, nökota egube-a bẹ o nweru uwe-ukuvu; waa ọbvu unuphu; mękwapho ntékpe, a pyiru apyipyi; waa ọphu a kpuru akpükpu nogbaa ya nụ? Nta-a buakwaaro g'unu; maru iphe, unu ee-me.” ¹⁵ O ya bụ; Ẹphe swiba l'eka ono; bahụ l'ulo ọphu nwokorobya bụ onye Lívayi ono bu l'ibe Mayika. Ẹphe bya ekele iya ekele. ¹⁶ Ndu Danu ono, dù ụnu nemadzụ l'ükporo iri ono, bükota ndu kwarụ onwophẹ ngwogu pho tuko pfükotaru l'önü oguzo. ¹⁷ Ụmadzu ise pho, jejeru anwụa ngge l'alị ono pho bahụ l'ulo nshi ono je apata ntékpe, a pyiru apyipyi ono; waa uwe-ukuvu ono; waa ọbvu unuphu ono; mẹ ntékpe, a kpuru akpükpu ono. Onye agwaję iya nụ pfuru l'önü oguzo yele ụnu ụmadzu ükporo iri ono, kwarụ onwophẹ ngwogu pho.

¹⁸ O be teke ndu ono bahụru l'ulo Mayika je achikoo ntékpe ono, a pyiru apyipyi ono; waa uwe-ukuvu ono; mẹ Ọbvu unuphu ono; mękpoo ntékpe, a kpuru akpükpu ono; onye ono, agwaję iphe ono jịa phẹ; sụ: “?Bụ gụnu bẹ unu eme egube ono?”

¹⁹ Ẹphe sụ iya: “Dobekwa önü doo. Te epfukwa mẹ akpuru opfu lanụ. Bya etsoru anyi g'i buru nna anyi waa onye a-nodu agwajęru anyi iphe.” Sụ iya: “?Ọ ka ngu ree g'o buru unuphu onye lanụ bẹ ii-nodu agwajęru iphe; eme lẹ g'i gwajęru ipfu waa ndu unuphu ndu Izuręlu iphe?” ²⁰ Töbudu iya bụ; ẹhu tsøahaa onye agwaję iphe ono ntümatu. Ọ bya ewota

uwe-ukuvu ono; waa Ọbvu unuphu; mè ntékpe, a pyíru apyípyi ono tsoru ndu ono.

²¹ Ephe bya adakòbe ọ búru phé atúgbu. Ephe kparù ụnwégirima vuru uze; mè iphe-edobe phé; mékpoó iphemiphe, ephe nweru enweru. ²² Ephe jeribeérupho üzeyá; mè a -gbé l'ibe Mayíka; a bya ekukqoó ndu búnýabé Mayíka; ephe zefu je agbabua ndu Danu iphu. ²³ Ephe wata echi mkpu eekpu ndu Danu. Ndu Danu ghákòbe sú Mayíka: “?Bú gunu eme ngu meru g'o gude i chítá nemadzú byatashía anyi etso oğu?”

²⁴ O sú phé: “Unu gwetarú Ọbvu mu; bya eduta onye agwajéru mu iya nü tágbaa.” Sú phé: “?Bú gunu bẹ́ bú iphe, mu nwebakwadaaru ọzobaa? ?Denuhunu g'unu gbe jíahaa mu sú: ‘?Bú gunu bẹ́ e me ngu nü?’”

²⁵ Ndu Danu ono sú iya: “Ta byakwa apfuru g'anyi lẹ́ ngu saka iya; ọdumeka bẹ́ ndu obu ọku a-byakwa ngu l'ehu; gu lẹ́ ndibe ngu e-tuphaa ishi ndzú unu.” ²⁶ O ya bú; ndu Danu wúru tágbaa jeshia iphe, ephe eje. Mayíka bya ahúma l'ephe ka iya ọkpehu; o kwe doo ghákòbe; ọ búru iya ala unuphu.

²⁷ Tóbudu iya bú; ephe gweta iphe ono, Mayíka meshiru ono; duta onye ono, agwajéru iya iphe ono tágbaa. Ephe jeshia Layishi je etsoo ndu ono, bukpoeopho lẹ́ nchi odoo; túsaru ehu ono oğu. Ephe gude oğu-echi gbua phé pýaapyaa; woru ọku tufu lẹ́ mkpükpu ono. ²⁸ Ophu ọ tó dudu onye byaru adzota phé nü; kele ephe bu ndu Sayídónu üzeyá; témé ọphu ọ dudu iphe, ephe lẹ́ ndu ọzo emegbaje.

eka mkpükpu ono, bụ Layishi nō bē bụ lē nsuda úbvú, nō-kube mkpükpu Bētu-Rehobu. Ndu Danu woru mkpükpu ono kpükwaa; buru. ²⁹ Ephe gube mkpükpu ono Danu, bụ iya bụ əpha nna phē oche, bụ onye ono a nwuru Ízurēlu. Ole iphe, mkpükpu ono shi aza bē bụ Layishi. ³⁰ Oo l'eka ono bē ndu Danu doberu ntékpe ono, a kpuru akpükpu ono. O buru Jionatanu nwa Geshomu; mbu nwanwa Manásé waa ụnwu iya bē bụ ndu gwaaharụ ndu ipfu Danu iphe gbiriri jasụ teke a byaru akpụa ndu ali ono lē ndzụ. ³¹ G'ulo Chileke nō-békporu lē Shilo bē əphe gwakotaerupho ntékpe Mayika ono; mbu ntékpe ono a pyiru apyipyi ono.

19

Onye Lívayi yee nwanyi, o to ludu ɔkpobe alulu

¹ Teke ndu Ízurēlu te enwedu onye eze bē əduru nwoke lanụ, bụ onye Lívayi, bu l'imime ali úbvú úbvú ndu Ifuremu. O duta nwanyi, o to ludu ɔkpobe alulu lē mkpükpu Bētulehemu, nō l'ali Jiuda. ² Ole nwamgboko ono watarụ agba ụkpara; bya alufu lashia ibe nna iya lē Bētulehemu, nō l'ali Jiuda. O nochaeopho ɔnwa əno l'ibe nna iya ono; ³ ji iya gbeshi jeshia ya arworwo g'o lwa azụ. O gbeshi kputa nkapfụ-igara labo; duta nwozi iya əphe swiru jeshia. Ephe rwua; nwamgboko ono duta iya; əphe bahụ l'ulo nna iya ono. Nna nwamgboko ono huma ə ya pho; bya egude əhu-utso gba iya ndzuta. ⁴ Ogo iya ono, bụ iya bụ nna

nwamgboko ono sede iya; yee ya noo ujiku eto. O nodu l'eka ono eri; angu bya ekujekwapho mgbenya l'eka ono. ⁵ Tobudu iya bu; o be le mboku k'eno; ephe tehu l'onmewa utsu; o kwakobe g'o lashia; nna nwamgboko ono su ogo iya ono: "Ria nri g'ehu shihu ngu ike teme l'iilashijewaro."

⁶ Oo ya bu; ephenebo tuko nodukota ria; ngua. E mechaas; nna nwamgboko ono su iya: "Jiko nodufunaa l'eniyashi-a; mee g'ehu tsoufla ngu utsuo."

⁷ Nwoke ono bya agbeshi ge ya lashia; ogo iya ono rwopyabe iya; k'ophu bu l'o kwafuaru akwakwa l'eniyashi mboku ono. ⁸ O bya erwua l'utsu mboku, kwe iya ujiku ise; o gbeshi le ya alawa; nna nwamgboko ono sukwia iya: "Ria iphe g'ehu du ngu gbukuu; g'jinodu teke o beru l'eswe l'iilashiwaro." Oo ya bu; ephenebo bya atuko nodu; rigba nri.

⁹ Tobudu iya bu; o be teke nwoke ono; yee nyee ya ono; me nwozi iya pho gbeshiru g'ephe lashia; ogo iya ono, bu iya bu nna nwamgboko ono su iya: "Lenu; nta-a be o buakwaa uyeniyashi; jiko kwafua akwakwa l'eniyashi-a. Mbua-a; lenu le nchi ejihuakwa. Nodukwa; kwaakwakwa l'eniyashi-a g'ehu tsoungu utsuo. Teke o beru l'onmewa utsu echele; iigbeshi lashia unuphu ibe ngu."

¹⁰ Obenu le nwoke ono be o to duedu g'o kwabaa akwakwa ozo. O gbeshi tugbua; o buri iya alala. O duta nyee ya ono; kputa nkapfu-igara labo ono, o bochaaru ivu; o buri pha atugbu kwaseru uzo mkipukpu Jiebusu, bu

iya bụ Jierúsalemu. ¹¹ Ẹphe nōduepho Jiebusu ntse; nchi nōdu ejihugbuwa. Nwozi ono pfuaru nnajiuphu iya ono sụ iya: “Jiko bya g'anyi bahụ lẹ mkpükpu ndu Jiebusu je akwaa l'enyashi-a.”

¹² Nnajiuphu iya ono sụ iya: “Waawaa; anyi taa bahụdu mkpükpu ndu oħozo, ta abụdu ndu Ízurelu. Anyi e-jechia jerwua mkpükpu Gibiya.” ¹³ Sụ iya: “Bya g'anyi kukebe eħu jerwua mkpükpu Gibiya; oħħoo mkpükpu Rama g'anyi akwaa l'eka lanu l'eka ono.” ¹⁴ Oo ya bụ; ẹphe tħgħibkwa; nchi jipfu phę lę g'ephe erwuwaā mkpükpu Gibiya, no l'alj Benjaminu. ¹⁵ Ẹphe rwua; bya aswiba; bahụ lę mkpükpu Gibiya g'ephe kwaa l'eka ono. Ẹphe je anodu l'edupfu mkpükpu ono; kele o to dudu onye dutaru phę nü g'ephe bahụ iba iya je akwaa.

¹⁶ No iya; a bya ele ənya; nwoke əgerenya shi-waa l'ozi əgu eje alwa l'uzenyashi ono. Nwoke ono bę bụ onye shi l'alj úbvú úbvú ndu Ifuremu. O bu ebubu lę Gibiya. Ndu bu l'eka ono bę bụ ndu Benjaminu bę ẹphe bụ. ¹⁷ Nwoke əgerenya ono bya apalia ənya hūma onye ije, no l'edupfu ono; o jia ya; sụ: “?Bü awe bę iiye? Teme ?bü aweya bę i shi?”

¹⁸ O sụ iya: “Anyi shikwa Bętulehemu, no l'alj Jiuda eje ala l'imime alj úbvú úbvú ndu Ifuremu. Oo l'eka ono bę mu bu. Mu shi je Bętulehemu; mu nōdu alawa l'ulo Chipfu; oħħu o dudu onye dutaru mu duba l'ibe iya. ¹⁹ Anyi gudekwaru nkapfū-igara anyi əswa əkponku, ẹphe a-zę azee; waa nri, ẹphe e-ri; bya egudekwapho nri waa mée k'anyibe ndu-ozi ngu; mbu kę mbędua;

waa kę nwozi ngu kę nwanyị; mę kę nwokoro-a, anyi l'iya tuko swịru-a. Ọ tọ dükwa iphe, ụko iya duru anyi.”

²⁰ Oo ya bụ; nwoke ọgerenya ono; sụ phę: “G'ehu dükwa unu guu. Unu hakpōoro eka; mu e-meeru unu iphe, mkpa iya duru unu. Unu be jekwa k'azę l'edupfu.” ²¹ No iya; o duta phę; lashịa ibe iya. Ọ bya anukota nkapfụ-igara nwoke ono nri. Ephe bya akwœbechaa ọkpa; bya eria; ngua.

²² Ephe nödukzwadu-a eme ẹmereme; ndu iwashi shi lę mkpükpu ono bya agbaa ụlo ono, ephe nọ ono mgburugburu. Ephe bya etsuaha eka lę mgbo; epfuru nwoke ọgerenya, nwe ụlo ono asuje: “Dufataru anyi nwoke ono, bataru l'ulo ngu ono g'anyi jepfu!”

²³ Onye ono, nwe ụlo ono bya ekpufu etezi je asụ phę: “Ndu mu; waawakwa! Unu te ewesh-inụ iwashi. Unu te emeshinụ ęgube iphe-iphere ọwana; eshinu nwoke-a bụ ibe mu bę ọ byaru. ²⁴ Waa nwa mu nwanyị, nwoke teke ejepfuswee baa; wakwapho nwanyị, nwoke ono ta alụdu ọkpobe alulu. Mu e-dufuta phę nta-a g'unu gude phę jepfu; mee phę ęgube dükpoepho unu ree. Ole-a; unu te ejekwa eme nwoke-a ęgube iphe-iphere dù nno.” ²⁵ Ole ndu ono ta ngaduru iya nchi. Oo ya bụ; nwoke ono, byaru ębyaa ono bya edufuta nwanyị ono, ọ tọ lụdu ọkpobe alulu ono l'etezi; nụ phę. Ephe gude iya phakota iya l'enyashi ono mgburugburu. Nchi böhujeeopho; ephe parụ iya haa; g'ọ tüğbua.

²⁶ Nchi böhushia; nwanyị ono kpota onwiya je adaa gburugudugungu l'ọnụ mgbo ụlo nwoke

ono, nnajịuphu iya nọ ono. Ọ dabyiru l'eka ono gbiriri jeye nchi bọhu. ²⁷ Nnajịuphu nwanyị ono bya etehu l'ụtsu; gụhaa ụzo gẹ ya lụfu lashịa; nwanyị ono ọ tọ lụdu ọkpobe alụlu ono dabyiwaru l'ọnulo ono; wụshi eka l'ọnua-abata. ²⁸ Ọ sụ iya: “Gbeshi g'anyi la!” Ọ bụru rịgbidii. O kwe bya apata iya tụ-kobe l'eli nkapfụ-ịgara iya; ọ bụru iya ala unuphu. ²⁹ O larwua unuphu bya ewota mma gbubushia nwanyị ono, ọ tọ lụdu ọkpobe alụlu ono lẹ nkwo lẹ nkwo. Kwakashịa ụzo iri l'ebو; chịta je ekeeru ndu Ízurelu l'ipfu l'ipfu. ³⁰ Onyemonye hụmaru iya nụ; nodu asuje: “Egube iya ọwa bẹ ẹnya ta ahụmajekwaru l'alị Ízurelu; ọphu e te mejekwaru egube iya ọwa e shikpoo teke ndu Ízurelu shi l'alị Ijiputu lụfuta gbiriri byasụ ntanụ-a. Unu rịkwaa ya ọriri; unu achịaru iya idzu; pfua iphe, anyi e-me.”

20

Ndu Ízurelu akwakobε etso ndu Benjaminu ogo

¹ Tobudu iya bụ; ndu Ízurelu l'ophu bya azafụtakota e shi lẹ mkpükpu Danu jeye lẹ mkpükpu Biye-Sheba; mbụ jeye l'alị Giladu. Ikpoto ọha ono bya edzukobε g'onye lanụ l'iphu Chipfu lẹ mkpükpu Mizupa. ² Ndu-ishi Ízurelu l'ipfu l'ipfu l'alị Ízurelu l'ophu bya edzukota l'iphu ndu kẹ Chileke, dzukoberu nụ ono. Iphe, ndu ojogu phε, gude ọkpa; bya apagbaaru oguechi dù bẹ bụ ụnu ugbo ụnu labo l'ụnu ụkporo

iri. ³ Ndu Benjiaminu bya anúma lẹ ndu Ízurélu bẹ jerwuwaru mkpükpu Mizupa. Töbudu iya bụ; ndu Ízurélu bya asụ: “Unu kókppeeduru anyi g'ego-iphe owana shikpoo nwụa.” ⁴ No iya; onye Lívayi ono, bụ iya bẹ alụ nwanyị ono, e gburu ono bya akóahaa ya sụ: “Mu lẹ nyee mu bẹ bahürü lẹ mkpükpu Gibiya, nọ l'alị Benjiaminu g'anyi je akwaa akwakwa. ⁵ O be l'enyaishi; unwoke ndu Gibiya byapfutashịa mu; bya agbaa ụlo, mu nọ mgburugburu. Ephe nodu eme g'ephe gbua mu. Ọ bụru nyee mu bẹ ẹphe guderu k'ehuka jepfu jasụ ọ nwụhu. ⁶ Töbudu iya bụ; mu pata nyee mu ono gbubushia; chịta iya wojechaa l'alị Ízurélu mgburugburu; kele ẹphe rwuru ali; bya emee ębyi l'alị Ízurélu. ⁷ Nta-a; unubẹ ndu Ízurélu l'ophu; unu pfua g'eme iya.”

⁸ No iya; ndu Ízurélu wulihukota g'onye lanụ; sụ: “Ọ tọ dükwa m'onye lanụ l'ime anyi byaru a-la unuphu. Mbụ l'o tọ dudu m'onye byaru a-la ibe iya. ⁹ Ole nta-a bẹ iphe, anyi e-me ndu Gibiya ta adükwa abụdu g'anyi tụa ido; ęgube ido ono meru bẹ bụ g'anyi e-me phẹ. ¹⁰ L'okpa-ipfu Ízurélu l'ophu bẹ e-wofuta ụmadzu iri l'ime ndu ophu dụ ụkporo ise; a hɔta ụmadzu ụkporo ise l'ime ndu ophu dụ ụnu labo l'ukporo iri; a bya ahɔta ụnu ụmadzu labo l'ukporo iri l'ime ụnu ụkporo l'ise g'ephe bụru ndu a-nodu evujeru ndu ojogu nri. Ọ ya bukwani ẹphe -jerwua mkpükpu Gibiya, nọ l'alị Benjiaminu; ẹphe emee phẹ iphe, gbaru phẹ nụ lẹ k'ębyi ono, ẹphe meru l'alị Ízurélu ono.” ¹¹ Ọ ya bụ; ndu Ízurélu

l'ophu bya edzukobekota g'onye lanu g'ephe tsso
mkipkpu ono ɔgu.

12 No iya; ɔkpa-ipfu ndu Ízurèlu bya ezia unwoke; ẹphe jegbabè ipfu Benjaminu sụ phè: "?Ebyi ọwana, e meru l'echilabø unu-a bùkpoo gunu? **13** Unu dufutaru anyi ndu iwashi ono nta-a; mbụ ndu Gibiya ono g'anyi gbushia; g'anyi shi nno wofu ejo-iphe ono l'alí Ízurèlu." Ole ndu Benjaminu ta ngaduru nchị l'iphe ono, ụnwunna phè, bụ ndu Ízurèlu pfuru phè ono. **14** O bụru iphe, ndu Benjaminu meru bụ l'ephe jeru edzukòbe lè mkipkpu Gibiya g'ephe tsso ndu Ízurèlu ɔgu. **15** Ephe bya edzukòbe ụkporo ụnu nemadzụ eto l'ụnu ise, bùkota ndu pagbaa ogu-echi, bụ ndu shikota lè mkipkpu kẹ ndu Benjaminu; tème waa ụnu nemadzụ l'umadzu ụkporo iri l'ise, bụ ndu e shi lè mkipkpu Gibiya hota. **16** L'ime ndu ojogu ono g'ephe ha bẹ ụnu l'ukporo iri l'ise bụ ndu a hotaru, emegbaa ẹkicha. Ephe bụ ndu maru g'agba mgbèka l'ehu l'ehu; k'ophu bụ l'ephe a-dụ ike gude mkipuma gbata akpuru ẹgbushi lanu; ɔphu ẹphe agbaswedu iya agbaswe. **17** Ndu Ízurèlu; a -gufukwa ndu Benjaminu; bya edzukòbe ụnu unwoke ugbo ụnu labø l'ụnu ụkporo iri, bụ ndu pagbaa ogu-echi. G'ephe ha bùkota ndu alwuje ɔgu.

Ndu Ízurèlu etso ndu Benjaminu ɔgu

18 Oo ya bụ; ndu Ízurèlu bya awụ-lihu jeshia mkipkpu Bètelu; je ajitaada Chileke; sụ: "?Bụ

ndu ole l'ime anyi bę e-vuru ụzo je etsoo ndu Benjaminu ọgu?"

Chipfu su phę: "Ọo ndu Jiuda bę e-vuru ụzo je."

19 Töbudu iya bụ; o be l'ütsu iya; ndu Ízuręlu wụ-lihu je adoru kwabęru mkpükpu Gibiya.

20 Ndu Ízuręlu bya awụfu jeshia etso ndu Benjaminu ọgu. Ephe woru onwophę dozichaa g'ephe a-nodu tsoo phę ọgu ono lę mkpükpu Gibiya. **21** Ndu Benjaminu bya eshi lę mkpükpu Gibiya wụfuta bya egbua ndu Ízuręlu ụkporo ụnu ụmadzu labo l'ụnu iri l'ise lę mbọku ono.

22 Ole ndu Ízuręlu bę byaru eyeeru nwibe phę njima; bya edozichaa onwophę k'ogu l'eka ono, ephe shi nödugbaa lę mbọku k'ivuzo ono. **23** No iya; ndu Ízuręlu bya awụfu je araa erekwa l'iphu Chipfu gbiriri jasụ l'uzenyashi. Ephe jíkwaapho Chipfu su iya: "?Bụ g'anyi je etsobaa ụnwunna anyi, bụ ndu Benjaminu ọgu ọzo töo?"

Chipfu su phę: "Unu jenụ."

24 Töbudu iya bụ; o be lę mbọku k'ębo; ndu Ízuręlu wụfutakwa bya g'ephe tsoo ndu Benjaminu ọgu. **25** Lę mbọku k'ębo iya ono bę ndu Benjaminu byaru eshikwapho lę Gibiya wụfuta je etsoo ndu Ízuręlu ọgu. Ephe gbua ndu Ízuręlu ụkporo ụnu ụmadzu labo l'ụnu ise, bükota ndu pagbaa ọgu-echi. **26** Töbudu iya bụ; ndu Ízuręlu l'ophu wụfu jeshia Bętelu je anodu kwaa erekwa l'iphu Chipfu. Ephe swıkota eğu mbọku ono jasụ l'uzenyashi. Ephe bya

egweeru Chipfu ngweja-akpo-oku waa ngweja-ehu-guu. ²⁷ Oo ya bụ; ndu Ízurēlu bya ajita Chipfu; kèle teke ono bẹ bụ l'eka ono bẹ okpoko ọgbandzu Chileke shi nodu. ²⁸ O bụru Finehasu nwa Eleyaza; mbụ nwanwa Eronu bẹ bụ onye eleta iya ẹnya. Ẹphe jia Chipfu sụ iya: “?Bụ g'anyi je je etsoo ndu Benjaminu, bụ ụnwunna anyi ọgu ọzo; tọ g'anyi te ejeshi?”

Chipfu sụ phẹ: “Unu je; kèle echele bẹ mu e-worу phẹ ye unu l'eka.”

Ndu Ízurēlu alwụ ndu Benjaminu

²⁹ Tòbudu iya bụ; ndu Ízurēlu bya eye ndu nemadzụ; ẹphe kpukotaru ekpuru gbaa mkpükpu Gibiya mgburugburu. ³⁰ Ndu Ízurēlu bya awụfụ jepfushia ndu Benjaminu ọgu lẹ mbóku k'eto ono. Ẹphe je edozichaa onwophẹ ẹgube ono, ẹphe emejehawa iya ono nodu kwabèru ndu Gibiya. ³¹ No iya; ndu Benjaminu wufuta g'ẹphe bapfu ndu Ízurēlu. Ndu Ízurēlu defuta phẹ edefuta. Ẹphe shi lẹ mkpükpu phẹ ono wufuta. Ẹphe bya awata egbushi ndu Ízurēlu ẹgube ono, ẹphe egbujehawaa phẹ ono; k'ophu bụ lẹ ndu Ízurēlu, ẹphe gbushiru l'egu; mè lẹ gbororo ụzo, e shi eje Bètelu; mè ophu e shi eje Gibiya bẹ dụ ụkporo ụmadzu l'ụmadzu iri. ³² Tòbudu iya bụ; ndu Benjaminu nodu epfu sụ: “Anyi egbushiakwaa phẹ ẹgube anyi gbushiru phẹ lẹ k'ivuzo pho!”

Ndu Ízurēlu nodu epfu sụ: “Unu g'anyi kpolaa azụ g'ẹphe wufuta-gbua lẹ mkpükpu; bya anodukota lẹ gbororo.” ³³ No iya; ndu Ízurēlu

l'ophu lufukota l'eka ẹphe nọ; je akwakachaa k'ogu le mkpükpu Belu-Tama. Ndu Ízurelu, bụ ndu ọphu kpugbaaru ekpuru l'egbudu shichaa l'eka ẹphe nọ zefuta l'uzo ẹnyanwu-ariiba mkpükpu Gibiya. ³⁴ Tòbudu iya bụ; ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu ụmadzu ise, a hotaru l'ime ndu Ízurelu l'ophu bya awụfu jeshia etso ndu Gibiya ọgu. Ọgu ono kpohu ọku; k'ophu bụ le ndu Benjaminu ta amadụ le teke ẹphe a-buru mkpurupyata bẹ rwuwaranu nụ. ³⁵ Chipfu gude ndu Ízurelu lwụa ndu Benjaminu mbóku ono. Ndu Ízurelu gbua ndu Benjaminu ono ụkporo ụnu nemadzụ ẹto l'ụnu labo l'ukporo ụmadzu iri l'ise, bụ ndu pagbaa ogu-echi. ³⁶ Oo ya bụ; ndu Benjaminu húma l'a lwụ-kpewaru phẹ.

Ndu Ízurelu parụ ndu Benjaminu haa la-phushia azụ; kèle ẹphe kporu obu ye le ndu k'ono, ẹphe yeru ẹphe kwakaa l'egbudu le mgboru mkpükpu Gibiya ono. ³⁷ No iya; ndu ono, domishiru onwophe l'egbudu ono gbaephə ẹgwegwa bapfu ndu Gibiya; bya agbakashíihu gude ogu-echi gbushikota ndu bu le mkpükpu ono l'ophu. ³⁸ Ndu Ízurelu bẹ ẹphe le ndu ono, domishiru onwophe l'egbudu ono chihawaru iya achichi l'ephə e-me g'enwuru-ọku kpufu le mkpükpu ono. ³⁹ Oo ya bụ; teke ono ndu Ízurelu ghakoberu tsụ-phuahaa azụ l'ogu ono; ndu Benjaminu wata egbushi ndu Ízurelu; gbua phẹ ụkporo ụmadzu l'ụmadzu iri phọ; bẹ ndu Benjaminu watarụ epfupfu asuje: "Anyi alwụakwaa phẹ ẹgube anyi lwụru phẹ le mbóku k'ivuzo

pho!" ⁴⁰ Enwuru ɔku kpufuepho lẹ mkpükpu ono; ndu Benjaminu bya aghaa ẹnya húma lẹ mkpükpu phẹ ono l'ophu bẹ ẹnwuru-oku, shi iya nụ akpụ kẹ tütüutuu ala l'akpaminigwe.

⁴¹ Tòbudu iya bụ; ndu Ízurèlu ghakòbe wùpyabe phẹ. Ndzu-agugu rwuta ndu Benjaminu; kele ẹphe mawaru lẹ teke ẹphe a-buru mkpurupyata bẹ rwuwaru nụ. ⁴² Qo ya bụ; ẹphe chie ọkpa l'oso gbalaaharu ndu Ízurèlu; agba ala l'uzo echięgu. Ole ẹphe ta awaduru l'ogu ono. Ndu Ízurèlu ndu ọphu shi lẹ mkpükpu ono awufuta bẹ kwabutaru phẹ woru phẹ gbushia l'eka ono. ⁴³ Ẹphe gbaa ndu Benjaminu mgburugburu; chìa phẹ je agbabua phẹ iphu; zоo phẹ pyakapyaka gbiriri jasụ l'uzo ẹnyanwu-awawa mkpükpu Gíbiya. ⁴⁴ Ndu Benjaminu, e gburu ebugbu bẹ dụ ụkporo ụnu nemadzụ labo l'unu ise, bükota ndu ojogu, ike dụ l'ogu. ⁴⁵ Ẹphe ghakòbe gbaru lashìa l'echięgu l'oke mkpuma Rímonu. Ndu Ízurèlu gbutsukwaapho ụnu ụmadzu iri l'abo l'ụkporo ụmadzu iri lẹ gbororo. Ẹphe chìa ndu Benjaminu kpabékpbé jasụ lẹ mkpükpu Gídómu; bya egbutsushifà ụnu ụmadzu ise ozo. ⁴⁶ Mbóku ono bẹ ndu Benjaminu, e gburu ebugbu, bụ iya bụ ndu pagbaa ogu-echi bẹ dụ ụkporo ụnu nemadzụ eto l'unu ụmadzu labo l'ụkporo ụmadzu iri. G'ẹphe hakota bẹ bugbaa ndu ike dụ l'ogu.

⁴⁷ Ole ụnu nemadzụ l'ụkporo ụmadzu iri bẹ dürü ike nahụ gbarwua echięgu oke mkpuma, Rímonu. Ẹphe nökota l'eka ono ọnwa ẹno mgburugburu. ⁴⁸ No iya; ndu Ízurèlu bya alaphu

azụ; bapfu ndu Benjiaminu; je egude ogu-echi tuko ndu bu lẹ mkpükpu ono gbushikọta; mbụ gbukọta iphe-edobe; mékpoó iphemiphe, ẹphe humaru. Iphe, bükpoó mkpükpu, ẹphe jepfuru bẹ ẹphe tüşichaaru ọku.

21

Unwanyi, ndu Benjiaminu a-lụru

¹ Ndu Ízurelu bẹ ribuhawaru angụ lẹ mkpükpu Mizupa sụ l'ọ tọ dudu m'onye lanụ l'ime phẹ byaru ekuta nwada iya kee onye Benjiaminu.

² Oo ya bụ; ndu Ízurelu ono zafụ je akụru lẹ Bétele; nodu l'iphu Chileke kwaa erekwa kwashiịa ya ike; gbiriri jasụ l'uzenyashi. ³ Ephe nodu ara sụ: "Oowaa! Gube Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízurelu; ?bụ gụnu kparụ iphe, egube iphe ọwana dapfutaru ndu Ízurelu? ?Bụ gụnu kparụ iphe, ipfu lanụ a-nodu achịhu achịhu lẹ Ízurelu ntanụ?"

⁴ O beephə l'ọnmewa ụtsu lẹ nchitabohu iya; ẹphe woru ọru-ngweja kpua l'eka ono; bya egwee ngweja-akpọ-ọku; waa ngweja-ehu-guu l'eli iya. ⁵ No iya; ndu Ízurelu bya ajia sụ: "?Bụ ndu ole l'ipfu ndu Ízurelu l'ophu bẹ te etsodu bya g'anyi dzukọo l'iphu Chipfu l'eka-a?" Noo kèle ẹphe ribuhawaru oke nte sụ l'onye ta abyadụru g'ẹphe dzukọbe l'iphu Chipfu lẹ mkpükpu Mizupa bẹ e-gbu ebugbu. ⁶ Tòbudu iya bụ; aphụ rwua ndu Ízurelu l'ehu l'opfu ụnwunna phẹ ono, bụ ndu Benjiaminu. Ẹphe sụ: "Nta-a bẹ ipfu lanụ chihuru lẹ Ízurelu."

⁷ Sü: “?Denukpoo g'anyi e-me lüşiaru ndu ophu phoduru nü nwanyi; eshinu anyi gudewaa ẹpha Chipfu ribua nte l'o tọ dudu nwada anyi, anyi byaru eke phẹ-a.”

⁸ Qo ya bụ ẹphe bya ajia sü: “?Bunu-a ndu ole l'ipfu ndu Izurèlu bẹ ta abyaduru g'anyi dzukobé l'iphu Chipfu lẹ mkpükpu Mizupa?” No iya; ẹphe bya amaru lẹ ndu mkpükpu Jiabèshi-Giladu bẹ ta adudu m'onye lanu, byaru nü; ⁹ noo kẹle ẹphe byaru edzua onwophẹ maru l'o tọ dudu ndu Jiabèshi-Giladu m'onye lanu nō l'eka ono. ¹⁰ Tòbudu iya bụ; ndu ono, dzukóberu l'eka ono bya eye ụkporo unu ndu ojogu l'unu ndu ojogu iri g'ephe je egude ogu-echi gbushikota ndu bu lẹ Jiabèshi-Giladu; je akpachaa l'unwanyi; mẹ ụnwegirima. ¹¹ Ẹphe sü phẹ: “Iphe, unu ee-me baa: Unu gbushia iphe, bùkpoo unwoke; mẹ ụnwanyi, nwoke jepfujewaru.” ¹² L'ime ndu ono, bu lẹ Jiabèshi-Giladu ono bẹ bụ unu ụnwumgboko bẹ ẹphe húmaru, bụ ndu nwoke teke ejepfuswee. Ẹphe duta phẹ jeshia l'odu phẹ lẹ mkpükpu Shilo l'alí Kénanu.

¹³ Tòbudu iya bụ; ndu ono, dzukóberu nü ono l'ophu bya ezia ozi g'e je ezia ndu Benjaminu ono, nō l'oke mkpuma Rímonu l'ephe l'ephe bẹ duduwa lẹ ree. ¹⁴ Qo ya bụ; ndu Benjaminu lwatashia lẹ teke ono; a bya eduru ụnwumgboko ono, a haru ẹphe nōdu ndzu, bụ ndu shi Jiabèshi-Giladu pho nü phẹ g'ephe lúru; obenu l'ụnwumgboko ono ta asụdu phẹ.

¹⁵ No iya; aphu ndu Benjaminu bya erwua phẹ l'ehu; kẹle Chipfu yewaru ụwara l'ipfu ndu

Ízurèlu.

¹⁶ Tòbudu iya bụ; ndu bụ ogeranya lẹ ndu ono, dzukòberu nụ ono bya asụ: “?Denu g'anyi e-me k'ùnwanyi, ndu ọphu phòduru nụ a-lürü; g'a tukowaru ụnwanyi, nọ l'alị ndu Benjaminu gbushigbua?” ¹⁷ Ẹphe sụ: “Ọ tọ dükwa g'ee-me gẹ ndu Benjaminu, phòduru nụ te enweru okiphe; k'ọphu bùkwanu l'ipfu lanụ ta a-chihudu lẹ Ízurèlu.” ¹⁸ Sụ: “Ọle anyi te e-kekwanụ phe ụnwada anyi; eshinu anyibe ndu Ízurèlu ribuwaru nte sụ: ‘Onye keru ndu Benjaminu nwada iya; g'onye ọbu bùkwaru onye a tñru onu!’ ”

¹⁹ Ẹphe sụ: “Lenu! Anyi nwekwari ọbo-iphe, anyi abojeru Chipfu l'aphagapha lẹ Shilo, nọ l'uzo isheli mkpukpu Bételu; mbụ l'uzo ẹnyanwu-awawa ụzo, shiru Betelu jeshia mkpukpu Shekemu; waa l'uzo ndohali mkpukpu Lebona.” ²⁰ Ọ ya bụ; ẹphe pfuaru ndu Benjaminu sụ phe: “Unu tñgbua je edomishia onwunu l'opfu-vayinu; ²¹ kwagebekpoephø. Teke ụnwumgboko Shilo wufutaerupho bya ete ebvu; g'onyenonu gbañtachaa l'opfu-vayinu ono je egude nwamgboko lanụ, oo-lürü; gude gbaru lashia alị ndu Benjaminu. ²² Teke ndu nna ụnwumgboko ono; ozoo unwune phe unwoke jeru epfupfu bę anyi a-sụ phe g'ephe meeruro anyi ree; yetarụ unu eka; kele ọ tọ dudu nwoke, anyi gbuphoduru nwanyi, oo-lürü lẹ teke anyi lwuru ọgu ono. L'iswi dükwa phe mma; eshinu ọ tọ bùdu ẹphebedua kutaru ụnwada phe kee unu.”

²³ Oo ya bụ; ndu Benjiaminu mee nno. O be teke ụnwumgboko ono ete ebvu; nwoke nọnụ gbaftachaa je azụ-gude nwamgboko lanụ; pata iya gbalaa g'o je a buru nyee ya. No iya; ẹphe lashịa l'oke alị phe; je eworu mkpukpu ono kpukwa-zia; buru. ²⁴ Tọbudu iya bụ; ndu Ízurelu wükahu l'eka ono teke ono; onyenonụnụ lashịa unuphu l'ipfu nkiya; mbụ onyenonụnụ shi l'eka ono lashịa l'oke alị nkiya.

²⁵ Teke ono bẹ ndu Ízurelu eshidu nweru onye bụ eze phe; onyemonye shi anoduje eme g'o dù iya.

**Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d